

Perspectiefnota 2024

1. Voorwoord

De Perspectiefnota 2024 is de eerste stap in het begrotingsproces. Deze stap wordt gevolgd door het opstellen van de Programmabegroting 2025-2028. Deze Perspectiefnota wordt behandeld in de gemeenteraad van 4 juli 2024. De Programmabegroting wordt op 7 november 2024 behandeld.

Naast de vooruitblik op het meerjarenperspectief 2025-2028, stellen we in deze Perspectiefnota ook een bijstelling voor over het lopende jaar 2024 door middel van een begrotingswijziging. Input voor deze begrotingswijziging komt uit de Programmarapportage van mei en uit de actualisatie van de onderwerpen in deze Perspectiefnota. Tot slot is de meicirculaire van het rijk integraal verwerkt in deze nota.

Onzekerheid gemeentefonds

Er is nog steeds sprake van een aanzienlijke onzekerheid. De negatieve gevolgen van het 'ravijnjaar 2026' komen steeds dichterbij. Positief is dat de zogeheten 'opschalingskorting' inmiddels uit het gemeentefonds is geschrapt. Hoewel hierdoor de totale structurele korting op het gemeentefonds met 0,7 miljard is teruggebracht, resteert nog steeds een korting van € 2,3 miljard voor alle gemeenten. Het schrappen van de opschalingskorting vanaf 2026 is onvoldoende om de stijgende kosten voor gemeenten op te vangen. De VNG blijft zich inspanssen om ook voor dit resterende tekort te komen tot nadere afspraken.

De keerzijde van het schrappen van de opschalingskorting is dat de geplande aanpassing van de indexeringsmethodiek is vervroegd. Dit heeft een negatief effect op de uitkering uit het gemeentefonds in 2025, waardoor het structurele begrotingsresultaat van gemeente Wijchen ook al voor 2025 onder druk staat.

Vooralsnog blijft het onzeker of, en zo ja, wanneer en in welke mate het rijk met aanvullende middelen komt voor het gemeentefonds om de aanstaande tekorten te compenseren. Deze onzekerheid zet het voeren van een stabiel financieel beleid voor veel gemeenten in Nederland onder druk. Dit geldt ook voor de gemeente Wijchen.

Kostenstijgingen

In de Perspectiefnota hebben we kostenstijgingen doorgevoerd. Veelal als gevolg van cao afspraken. Dit zien we vooral terug in de hogere bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen.

Op de jeugdzorg geven we daarnaast een winstwaarschuwing af voor 2025 en verder. Bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, wordt een kostenstijging verwacht van mogelijk zo'n 10% op het gehele regionaal ingekochte jeugdzorgbudget. Denk hierbij aan ontwikkelingen als: de verschuiving naar kleinschaligheid, krapte op de arbeidsmarkt, bovengemiddelde cao-stijging en hiermee stijgende tarieven. Het maken van een gedetailleerde doorrekening is in dit stadium door de vele onbekende factoren nog niet mogelijk. We komen hier bij de Begroting 2025 op terug.

Oplossingsrichtingen

De VNG heeft afgelopen maand een ledenbrief verspreid, met daarin een begrotingsadvies. Het advies roept gemeenten op mogelijke ombuigingen zo goed mogelijk in kaart te brengen, maar op dit moment nog niet door te voeren. Zoals de VNG ook aangeeft is het onverantwoord om nu géén concrete voorbereidingen te treffen. De financiële situatie van gemeenten laat zich volgens de VNG dan ook het best beschrijven als 'prepare for the worst, hope for the best'.

In lijn met het advies van de VNG en de motie van de gemeenteraad 'regeren is vooruitzien', is het proces opgestart om te komen tot mogelijke oplossingsrichtingen. In hoofdstuk 16 presenteren we per programma mogelijke oplossingsrichtingen, mocht de algemene uitkering vanaf 2026 onvoldoende worden opgehoogd.

Vervolgproces richting Begroting 2025

We houden koers op de ingeslagen weg uit het coalitieakkoord en het Strategisch Kompas. Zo hebben we in 2024 een nieuwe cultuurnota en woonvisie vastgesteld en maken we zichtbare stappen met projecten zoals Tussen Kasteel en Wijchens Meer. Verder zijn de voorbereidingen voor Wijchen West, het zwembad en verduurzaming van het Mozaïek in volle gang.

Vanwege het negatieve meerjarenperspectief zijn we terughoudend met het opstarten van nieuw beleid. Met het verhogen van de OZB kunnen we bestaande ambities realiseren, zoals op het gebied van participatie en cocreatie, leefbaarheid en maatregelen in de openbare ruimte.

We zorgen ervoor dat we een sluitende begroting voor het jaar 2025 aanbieden. We verwachten in 2025 meer duidelijkheid te hebben van het nieuwe kabinet over de hoogte van de algemene uitkering vanaf 2026. Voor de risico's op meerkosten jeugdzorg, denken we onder andere als tijdelijke overbrugging aan het inzetten het surplus van de algemene reserve. Zo kunnen we de oplossingsrichtingen verder uitwerken richting de Begroting 2026, ook rekening houdend met mogelijke transitiekosten daarbij.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders Wijchen,
Geert Gerrits, Wethouder financiën

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Uitgangspunten	6
3. Samenvatting en doorkijk Begroting 2025	7
4. Structureel meerjarenperspectief.....	9
4.01 Meicirculaire	10
4.02 BUIG	12
4.03 Jeugd	13
4.04 WMO	15
4.05 Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting	17
4.06 Gemeenschappelijke regelingen	17
4.06a Werkorganisatie Druten Wijchen	18
4.06b Munitax	21
4.07 OZB-inkomsten	21
4.08 Klimaatmiddelen	22
4.09 Uitgangspunten tarieven en leges	23
4.10 Kapitaallasten	25
4.11 Overige structurele mutaties.....	25
4.12 Nieuw beleid	25
4.13 Oplossingsrichtingen	26
5. Incidenteel meerjarenperspectief.....	27
6. MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)	28
Bouwgrondexploitaties	31
7. Totaalbeeld.....	32
8. Provinciaal toezicht.....	33
9. Budgetmutaties structureel (onontkoombaar / areaaluitbreiding/ budgetruimte)	34
10. Stofkam	38
11. Nieuw beleid structureel	39
12. Effecten uit Programmarapportage mei	42
13. Posten incidenteel	43
14. Incidenteel totaalbeeld	50
15. Gewenst nieuw beleid ter afweging bij de Begroting 2025 (nog niet toegekend) ..	52
16. Oplossingsrichtingen	56
17. Samenvatting begrotingswijziging per programma	60

2. Uitgangspunten

Conform onze financiële verordening en het huidige coalitieakkoord gaan we uit van onderstaande uitgangspunten bij het opstellen van de Begroting 2025.

- We houden in onze structurele begroting minimaal € 250.000 als buffer aan voor onvoorziene kosten.
- Als we onze budgetten overschrijden moeten we dat binnen het programma zelf opvangen.
- Structurele tekorten vangen we op door blijvende maatregelen te treffen.
- Tekorten die eenmalig ontstaan vangen we op door incidentele maatregelen te treffen.
- Als we nieuwe beleidstaken en geld krijgen van de rijksoverheid, dan labelen we die één op één voor het beoogde doel. Wij streven ernaar om de uitvoering van de nieuwe taken te betalen met deze middelen. Met de gelabelde gelden worden ook de organisatie- en uitvoeringskosten binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen structureel gedekt.
- We kunnen alleen structureel nieuw beleid starten als er structureel extra geld is, of als we oud beleid inruilen voor het nieuwe beleid.
- Als we de Perspectiefnota of Begroting bespreken, wegen we af welke extra uitgaven nuttig en nodig zijn en wat het belangrijkste is. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Behalve als de gemeenteraad daar akkoord voor geeft.
- We rekenen in de Perspectiefnota met de indexpercentages uit de meicirculaire en stellen dit in de Begroting bij op basis van de septembercirculaire, wanneer dit significant afwijkt t.o.v. de meicirculaire. De indexpercentages uit de meicirculaire bedragen:

	2025	2026	2027	2028
Contractindex (prijs bruto binnenlands product)	2,3%	2,6%	2,6%	2,5%
Loonvoet sector overheid	4,4%	3,8%	4,8%	4,0%

- We rekenen rente toe aan de activa volgens de door de BBV voorgeschreven omslagrente. Voor het gehele meerjarenperspectief gaan we op dit moment uit van 2% omslagrente in de kapitaalslasten. Bij de Begroting 2025 actualiseren we het omslagpercentage.

3. Samenvatting en doorkijk Begroting 2025

De gemeente Wijchen heeft evenals andere gemeenten financiële uitdagingen in het meerjarenperspectief. Het structurele begrotingsresultaat komt voor 2025 al onder druk te staan, vooral vanwege een korting in het gemeentefonds en stijgende kosten voor de gemeenschappelijke regelingen (voornamelijk door afgesloten cao's). Voor 2026 en verder hadden we al een structureel tekort in de meerjarenbegroting 2024 voorzien. Dat tekort loopt verder op, doordat de algemene uitkering de stijgende kosten onvoldoende compenseert.

1) Samenvatting structureel perspectief (x € 1.000.000)

Structureel perspectief	2024	2025	2026	2027	2028
Vertrekpunt: Begroting 2024	2,1	4,3	-2,4	-1,6	-1,6
Meicirculaire	0,6	-1,4	1,4	1,8	2,4
Kostenontwikkelingen	0,1	-2,7	-2,2	-2,6	-3,3
Nieuw beleid Perspectiefnota	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Structureel saldo Perspectiefnota 2024	2,8	0,0	-3,4	-2,6	-2,7

Richting de Begroting 2025 voorzien we ten opzichte van bovenstaande cijfers een aantal ontwikkelingen, die we nog niet financieel vertaald hebben in deze Perspectiefnota.

2) Ontwikkelingen richting Begroting 2025 (x € 1.000.000)

Ontwikkelingen richting Begroting 2025:	2024	2025	2026	2027	2028
A: Gewenst nieuw beleid Begroting 2025	0	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
A: OZB verhoging	0	0,9	0,9	0,9	0,9
B: Oplossingsrichtingen	0	Pm	Pm	Pm	Pm
C: Risico stijging jeugdzorg	0	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
C: Inzet surplus algemene reserve	0	1,0	1,0	1,0	0,0
C: Inzet structurele onderuitputting BCF plafond in de algemene uitkering	0	0,5	0,5	0,5	0,5

A. Nieuw beleid versus OZB

In eerste instantie is het doel een sluitende begroting 2025 aan te bieden ter besluitvorming in de raad van november. Met de kennis van nu komen we vrijwel neutraal uit in 2025. Het college heeft in hoofdstuk 15 gewenst nieuw beleid benoemd ter besluitvorming bij de begroting. Om 2025 sluitend te houden en het tekort in het meerjarenperspectief niet verder te laten oplopen, stelt het college voor de OZB hiervoor te verhogen. We denken daarbij aan een verhoging van 7,5% naast de reguliere index. Daarmee kan het nieuw beleid dat nu is voorzien, inclusief nog eventuele nieuwe voorstellen bij de Begroting 2025 worden gedekt.

B. Oplossingsrichtingen

Zo lang er geen signalen komen vanuit de rijk dat de korting op het gemeentefonds wordt teruggedraaid, moeten we ons voorbereiden op het dichten van een structureel begrotingstekort vanaf 2026. In hoofdstuk 16 presenteren we een overzicht van

mogelijke oplossingsrichtingen die we nu zien. We bieden een sluitende Begroting 2025 aan, waardoor we tot de Begroting 2026 de tijd hebben om oplossingsrichtingen verder uit te werken en eventueel aan te vullen.

C. Stijgen kosten jeugdzorg

We verwachten voor 2025, bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, een kostenstijging voor de regionaal ingekochte jeugdzorg. We kunnen het effect op dit moment nog niet berekenen, maar verwachten een stijging van zo'n 10% (opgave vanuit de regio).

Daarbij kan het gaan om een structurele uitzetting van zo'n € 1,5 miljoen. Om dit op te vangen denken we aan het inzetten van twee oplossingsrichtingen.

Eenzijds kunnen we ervoor kiezen de algemene uitkering op te hogen met een stelpost voor structurele onderschrijding van het plafond van het btw compensatiefonds. We zien dat we hiervoor ieder jaar in het gemeentefonds geld terug krijgen. Daar kunnen we in de begroting ook structureel op anticiperen.

Daarnaast denken we aan het inzetten van het surplus van de algemene reserve. Met het surplus bedoelen we het bedrag in de algemene reserve dat hoger is, dan het bedrag wat we voor onze risico's moeten reserveren. Hiervan heeft de toezichthouder dit jaar aangegeven dat we maximaal 10% per jaar structureel te mogen inzetten. Deze maatregel kunnen we niet oneindig toepassen, want daarmee trekken we de reserve leeg. Er zullen dus structurele maatregelen gevonden moeten worden. Door met deze maatregelen te starten, kunnen we richting de Begroting 2026 een integrale afweging maken. We verwachten in 2025 ook meer duidelijkheid te hebben over het terugdraaien van de korting in het gemeentefonds.

4. Structureel meerjarenperspectief

Met het vaststellen van de Begroting 2024 heeft de raad de startpositie bepaald voor de meerjarenbegroting 2025-2028. Alle structurele mutaties geven we samenvattend weer in onderstaande tabel, met de verwijzing naar het thema waarin we de mutatie toelichten.

In de kolom 'omvang' presenteren we per thema de totale omvang van het budget in de begroting 2024. Vervolgens nemen we onder de jaartallen 2024 t/m 2028 per jaarschijf de mutaties op t.o.v. de huidige begroting.

3) Structureel perspectief (x € 1.000)

Hfst.	Structureel perspectief	Omvang	Mutatie t.o.v. Begroting 2024				
		2024	2024	2025	2026	2027	2028
	Begrotingsresultaat 2024		2.056	4.284	-2.434	-1.551	-1.586
4.01	Meicirculaire	83.414	570	-1.372	1.402	1.818	2.367
4.01	Prijscompensatie			53	-226	-945	-1.670
4.02	BUIG	11.336	0	-16	-45	-77	-49
4.03	Jeugd hoeveelheidseffect	17.134	-289	-86	131	221	216
4.03	Jeugd prijseffect		-185	-193	-200	-207	-205
4.03	Inzet egalisatiereserves Jeugd		474	0	0	0	0
4.04	WMO hoeveelheidseffect	9.965	-16	-16	-16	-16	-15
4.04	WMO prijseffect		90	-103	-105	-108	-108
4.04	Inzet egalisatiereserves WMO		-74	0	0	0	0
4.05	Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting		0	0	0	0	0
4.06	Gemeenschappelijke regelingen	50.106	0	-2.384	-1.996	-1.632	-1.453
4.07	OZB-inkomsten	10.696	0	150	160	192	214
4.08	Klimaatmiddelen		0	0	0	0	0
4.09	Uitgangspunten tarieven en leges		0	0	0	0	0
4.10	Kapitaallasten	4.452	231	88	306	48	67
4.11	Overige mutaties bestaand beleid		0	-758	-751	-770	-877
4.11	Stofkam		0	587	587	587	587
	Saldo structureel bestaand beleid		2.857	234	-3.187	-2.440	-2.512
4.12	Nieuw beleid Perspectiefnota		-48	-195	-185	-175	-197
4.13	Oplossingsrichtingen		0	0	Pm	Pm	Pm
	Structureel saldo incl. nieuw beleid		2.809	39	-3.372	-2.615	-2.709

Uit bovenstaande tabel valt op te maken dat de jaarschijven 2024 en 2025 structureel sluitend zijn, maar vanaf 2026 verwachten we een structureel begrotingstekort.

4.01 Meicirculaire

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaire. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de Miljoenennota en december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De meicirculaire bevat informatie over de nieuwe financieringssysteem, het schrappen van de opschalingskorting en taakmutaties.

Accres

In de meicirculaire 2024 is de nieuwe financieringssysteem vervroegd van 2027 naar 2024. Het betekent dat de koppeling van het accres (stijging van de hoogte van het gemeentefonds) aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) per 2024 al is ingevoerd. Het accres wordt vanaf 2024 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde (t-9 t/m t-2) van de ontwikkeling van het bbp. Door het toepassen van de ontwikkeling van het bbp vanaf 2024 zijn de bedragen lager dan in de vorige circulaire. Voor 2024 en vanaf 2026 tot en met 2029 wordt dit gecompenseerd. Voor 2025 wordt dit slechts voor 50% gecompenseerd, waardoor de hoogte van de algemene uitkering fors daalt voor Wijchen.

Vanaf 2026 wordt de opschalingskorting geschrapt. Deze opschalingskorting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Nu was het beoogde efficiencyvoordeel al dubieus, maar dat verviel helemaal toen de beleidswijziging 'opschalen van alle gemeenten naar 100.000+ gemeenten' nooit is gerealiseerd en van tafel is gegaan. Het schrappen van de opschalingskorting (€ 675 miljoen landelijk) leidt voor Wijchen vanaf 2026 grofweg tot een verhoging van € 1,4 miljoen. Met het schrappen van de opschalingskorting is € 675 miljoen van de € 3 miljard gecompenseerd door het rijk aan gemeenten.

Taakmutaties

In de circulaire zijn diverse taakmutaties opgenomen. Dit houdt in dat het Rijk voor specifieke taken meer, of minder geld beschikbaar stelt. In onderstaande tabel laten we zien welke onderwerpen dit betreft. De bedragen voegen we toe aan deze budgetten.

4) Verloop Algemene Uitkering (x € 1.000)

	2024	2025	2026	2027	2028
Stand decembercirculaire 2023	82.981	86.885	82.637	85.349	87.805
Stand meicirculaire 2024	84.061	86.871	84.478	87.601	90.638
Saldo	1.080	-14	1.841	2.252	2.833
Taakmutaties					
Werkdrukverlaging jeugdzorg	-65	-69	-68	-70	-72
Voogdij 18+	-4	-76	-75	-77	-79
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	-73	-80	-79	-83	-87
WMO hulpmiddelen	-10	-15	0	0	0
Uitvoeringskosten omgevingswet	-167	0	0	0	0
Participatie / WSW (MGR)	-191	-64	-217	-204	-228
Uitstel besparing jeugdzorg (511 miljoen)	0	-1.054	0	0	0
Totaal taakmutaties	-510	-1.358	-439	-434	-466
Mutatie gemeentefonds vrij besteedbaar	570	-1.372	1.402	1.818	2.367
Indexatie budgetten conform meicirculaire 2024*	0	53	-226	-945	-1.670
Mutatie vrij besteedbaar na indexering kostenkant	570	-1.319	1.176	873	697

* We indexeren de kostenkant met dezelfde indexatie, als de inkomstenkant van de algemene uitkering. Hoewel de indexpercentages neerwaarts zijn bijgesteld, nemen we hier meerkosten op vanwege hogere loonindexatie op de WDW. Dat was in de Begroting 2024 onvoldoende meegenomen.

Toelichting op de taakmutaties

Werkdrukverlaging jeugdzorg

In het bestuurlijk akkoord over het verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen is afgesproken dat het ministerie van JenV vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 mln. bijdraagt aan deze werkdrukverlaging.

Voogdij 18+

In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Op de integratie-uitkering is een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Dit restbudget (€ 32,1 mln.) wordt nu voor 2025 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet via het gemeentefonds € 40 miljoen aan structurele middelen voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden beschikbaar gesteld. De toekenning zal plaatsvinden om gemeenten verder in staat te stellen strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit te breiden, zoals het verdubbelen van het gebruik van schuldhulpverlening en het bevorderen van activiteiten om armoede onder kinderen te bestrijden.

WMO hulpmiddelen

Het scheiden van wonen en zorg in de Wlz leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. De meerkosten van gemeenten worden gedekt vanuit de Wlz. Daartoe wordt € 4,5 miljoen in 2024 en € 6,7 miljoen in 2025 overgeboekt naar het gemeentefonds.

Uitvoeringskosten omgevingswet

De financiële middelen vanuit het Coalitieakkoord (CA) van het kabinet-Rutte IV worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van deze € 71,5 miljoen in 2024 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. Op de aanvullende post bij het ministerie van Financiën staat nog een reservering van in totaal ruim € 80 miljoen in 2025 voor gemeenten. Deze middelen zullen naar verwachting in een volgende circulaire worden toegevoegd aan het gemeentefonds.

Participatie / WSW

De omvang van de integratie-uitkering participatie wijzigt als gevolg van toekenning van loon- en prijsbijstelling 2024. Daarnaast komt er in 2024 een extra bedrag beschikbaar van € 63,9 miljoen om gemeenten tegemoet te komen bij de financiële uitdagingen die zij ervaren rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. In afwachting van besluitvorming binnen de MGR labelen we dit bedrag voor 2024.

Ook wordt de rijksbijdrage beschut werk structureel verhoogd. De beschikbare rijksbijdragen voor nieuw beschut werk betalen we vanaf 2025 volledig door aan het werkbedrijf.

Uitstel besparing jeugdzorg

In de meicirculaire 2024 is opgenomen dat de geraamde extra besparing van het Rijk van € 500 miljoen voor 2025 komt te vervallen, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Het vervallen van de extra korting heeft een budgettair neutraal effect, omdat we in de begroting voor Jeugdzorg rekening hebben gehouden met de voorgenomen besparing.

In de budgettaire bijlage bij het hoofdlijnenakkoord van de formerende partijen is opgenomen dat de besparing van € 511 miljoen op jeugdzorg ook voor 2026 en verder vervalt. Dit is uiteraard nog niet definitief en dus ook niet in de meicirculaire opgenomen.

4.02 BUIG

De wet BUIG bestaat uit een aantal regelingen, waarvan de bijstand (uitkeringen participatiewet) het grootste deel beslaat. Hiervoor ontvangen we van het rijk het budget BUIG. Dit budget wordt berekend via een objectief verdeelmodel. Het rijk hanteert het uitgangspunt dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld. Voor deze begroting gaan we uit van het laatst bekende macrobudget en verhogen dat meerjarig met dezelfde groei die we inschatten voor de aantallen cliënten aan de kostenkant. We gaan er ook vanuit dat de 7% indexering van de uitkeringen vertaald worden in een evenredige stijging van de Rijksuitkering.

5) Aantallen bijstandsontvangers

	2024	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	692	695	699	702	706
Reguliere in/uitstroom	3	4	3	4	3
Stand 31 december	695	699	702	706	709
Procentuele groei	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

We zijn gestart in 2024 met 692 bijstandsgerechtigden. In het eerste kwartaal is er een daling in het bestand opgetreden. De middellange termijn prognose kent veel onzekerheden door nationale en internationale onzekerheden. Hierdoor houden we voorsnog vast aan de verwachting van een lichte groei van de werkloosheid en dus van het bijstandsvolume.

6) Resultaat BUIG, exclusief effect gemeentefonds.

x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo BUIG actueel	-404	-444	-481	-516	-550
Opbrengsten BUIG Perspectiefnota	12.179	12.540	12.913	13.297	13.692
Kosten BUIG Perspectiefnota	-12.628	-13.001	-13.440	-13.891	-14.292
Saldo BUIG Perspectiefnota 2024	-449	-460	-527	-593	-600
Mutatie Structureel t.o.v. Begroting 2024	-45	-16	-45	-77	-49
Inzet reserve BUIG (incidenteel)	45	0	0	0	0
Saldo na inzet reserves	0	-16	-45	-77	-49

Hoewel de aantallen bijstandsccliënten vanaf 1 januari 2024 wat afnemen, gaan we voorsnog uit van dezelfde lijn als de begroting 2024. Daarnaast stijgen de gemiddelde kosten per bijstandsgerechtigde door indexering. Daarmee wordt het resultaat op de begroting BUIG ook naar beneden bijgesteld.

We laten de rijksinkomsten met hetzelfde indexpercentage en bestandsvolume groeien als aan de kostenkant. Wanneer de groei van de aantallen cliënten daalt, dalen zowel de kosten als de inkomsten. In september maakt het ministerie de definitieve hoogte van de BUIG uitkering 2024 en het voorlopige budget 2025 aan gemeenten bekend.

Het saldo van de reserve BUIG bedroeg per 1-1-2024 € 75k. Het voor 2024 verwachte tekort dekken we af door een onttrekking aan de reserve BUIG. Daarmee is de reserve aan het einde van 2024 € 30K.

4.03 Jeugd

Dit thema behandelt het geactualiseerd meerjarenperspectief van het onderdeel Jeugd in de begroting 2024 van de gemeente Wijchen. Dit geactualiseerde meerjarenperspectief vloeit voort uit de Nulmeting 2024. Voor uitgebreidere inhoudelijke informatie verwijzen we dan ook naar de nulmeting.

Grip en sturing

Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Naast de duiding van het jaarbeeld 2023, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2024 in mee, maken we cliënt- specifieke prognoses en verdiepende analyses. Middels de Programmarapportage mei 2024, het monitorverslag en de informatieavond Jeugd en WMO in juni nemen wij u mee in de resultaten van de Nulmeting 2024 en het effect hiervan op de budgetten.

Door het periodiek monitoren en analyseren van het zorggebruik hebben we grip. Doordat we de gebruikersvragen kennen, kunnen we een passend vrij toegankelijk aanbod beschikbaar hebben of ontwikkelen. Waar mogelijk verminderen of voorkomen we de vraag naar individueel maatwerk. Op deze wijze beïnvloeden we het zorggebruik.

Beïnvloedbaarheid zorggebruik

Er is een onderscheid tussen te beïnvloeden zorggebruik en zorggebruik waar we als gemeente nauwelijks tot geen invloed op hebben. De categorieën zorg waar de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente minimaal zijn, betreft met name jeugdhulp met verblijf, landelijke transitie arrangementen en opgelegde zorg. In deze categorieën zorgt een kleine groep jeugdigen met zware zorg voor een groot deel van de totale kosten van Jeugd.

Geactualiseerd meerjarenperspectief

In onderstaande tabel ziet u de totaalbudgetten 2024 en de meerjarige bijstelling van de Jeugd- budgetten (bedragen x € 1.000):

7) Begroting jeugd, mutaties ten opzichte de begroting (min is nadeel)							
Jeugd x € 1.000	2024 primitief begroot	2024 Actualisatie	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028
Dagbehandeling	1.070	1.045	25	25	26	27	27
Verblijf	4.394	4.446	-52	-107	27	27	28
Ambulant	4.862	5.158	-296	-210	-130	-44	-44
GGZ zorg	3.901	3.747	153	155	158	160	166
Bescherming/reclassering	1.050	1.181	-131	-134	-138	-141	-145
PGB	154	150	4	3	3	2	2
Overig	1.703	1.880	-177	-11	-15	-18	-23
Totaal	17.134	17.607	-474	-279	-69	14	11
Waarvan hoeveelheidseffect			-289	-86	131	221	216
Waarvan prijseffect			-185	-193	-200	-207	-205
Totaal			-474	-279	-69	14	11

Op totaalniveau betreft dit een negatieve bijstelling in 2024-2026. Daarna slaat het effect om naar een voordeel. Het prijseffect speelt hier een belangrijke rol. Deze zit met name in de hoek van Jeugdbescherming / jeugdreclassering, waar de tarieven sterk stijgen t.o.v. de tarieven 2023. Maar ook bij verblijf ambulant en vervoer zien we een prijseffect. Het hoeveelheidseffect en de bijstelling van de eenheden zorggebruik zijn meerjarig negatief in 2024 en 2025. Daarna treedt een voordeel op.

Het verwachte negatieve resultaat 2024 egaliseren we via de programmarapportage mei 2024 met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

Meerjarenperspectief per categorie

In het thema Jeugd van de Programmarapportage mei 2024 en het eerste monitorverslag van 2024 is per onderdeel uitvoerig toegelicht hoe het zorggebruik zich in 2024 ontwikkelt en wat het effect daarvan is op de kosten. In deze paragraaf zoomen we nog even extra in op het meerjarig beeld.

Bij de categorie *dagbehandeling* leidt de bijstelling op eenheden per saldo tot een voordeel in het meerjarenperspectief. De eenheden van de bouwsteen dagbehandeling stellen we naar beneden bij. En de aantallen van de bouwsteen dagbesteding verhogen we.

Bij verblijf zien we vanaf 2026 een licht positief meerjarenperspectief. In de raming van 2024 en 2025 houden we voor een jeugdige rekening met kosten van een verblijfsvoorziening inclusief behandeling op basis van een cliënt- specifieke prognose. Op totaalniveau zien we het aantal jeugdigen in verblijf verminderen, maar er is wel sprake van een verzwaring van de zorginzet. Daarnaast zijn de tarieven voor verblijf een aandachtspunt / risico. De (landelijke) beweging naar kleinschaligheid zal een opdrijvend prijseffect hebben. Bij verblijf is de beïnvloedbaarheid minimaal.

Bij de categorie *ambulant* zien we een stijging. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een toename van specialistische begeleiding inzet. Deze stijging komt door zowel een toename in aantal uren per week, als in de lengte van de zorginzet. Specialistische begeleiding wordt ook ingezet als meerzorg om jeugdigen binnen verblijfszorg te houden. Ambulante behandeling J&O / JLVG stijgt ook. We zien ook hier de zorgintensiteit toenemen en een afname van de uitstroom. De verwachting is dat de essentiële functies ervoor gaan zorgen dat er geen zorgstapeling in verblijf meer nodig is bij complexiteit, omdat dit al in de zorgvorm geregeld is.

De GGZ zorg laat op verwacht zorggebruik een voordeel zien. Dit betreft de psychiatrische bedden (GGZ verblijf). De zorg op deze bedden laat zich lastig inschatten. Omdat er nu geen actieve cliënten zijn in 2024, stellen we deze bouwstenen structureel naar beneden bij, wat een voordeel oplevert.

Bij *Jeugdbescherming / reclassering* melden we een structureel nadeel hoofdzakelijk veroorzaakt door sterk gestegen tarieven t.o.v. 2023. Deze tarieven stijgen om aan de landelijke caseload norm te voldoen.

Het nadeel bij de categorie *Overig* in 2024 wordt veroorzaakt door een toename van LTA (Landelijk transitie arrangement). We begroten deze categorie normaliter meerjarig en hanteren daarbij als uitgangspunt: het gemiddelde van de afgelopen vier jaren. I.v.m. de bovengemiddelde toename van deze categorie in 2023 (en 2022) stappen we, voor het lopende jaar 2024, af van het uitgangspunt 'het gemiddelde van de afgelopen vier jaren'. In plaats daarvan stellen we incidenteel bij op basis van het gemiddelde van de realisatie van de laatste vier maanden van 2023, waarin we tevens uitstroom zagen bij de LTA. Meerjarig laten we deze categorie (LTA) ongewijzigd. Bij de begroting 2025 beoordelen we deze post en stellen bij waar nodig.

Taakstelling Rijk

De extra bezuiniging van landelijk 500 miljoen euro op de jeugdzorg (verantwoordelijkheid Rijk) gaat in 2025 niet door. We verwerken dit in het thema 4.01 meicirculaire.

Aanbestedingen 2025 Jeugd

De inkoop van de ambulante producten en jeugdzorg met verblijf zorgt voor nieuwe contracten in 2025. Voor deze nieuwe contracten moet tariefonderzoek worden gedaan. Dit zal zeer waarschijnlijk leiden tot hogere tarieven. Verder komt er een nieuwe product: essentiële functies. Dit product beschrijft een intensievere vorm van verblijfszorg

waardoor er minder maatwerk gemaakt hoeft te worden. Dit zal bij inzet waarschijnlijk zorgen voor een kostenstijging.

Winstwaarschuwing kostenstijging Jeugd vanaf 2025

De jeugdzorg is de afgelopen jaren duurder geworden. Deze stijgende lijn zet zich door. Door diverse ontwikkelingen verwachten we ook voor 2025, bovenop de reguliere jaarlijkse indexatie, een kostenstijging voor de regionaal ingekochte jeugdzorg. We kunnen het effect niet berekenen, maar verwachten een stijging van 10% (opgave vanuit de regio). De oorzaak voor deze stijging is divers. Een deel komt door de transformatie naar kleinschalige voorzieningen voor jeugdigen met de meest complexe zorgvraag. Deze door het rijk opgelegde transformatie is een paar jaar geleden ingezet en zorgde ook de afgelopen jaren voor een kostenstijging. Daarnaast zorgen krapte op de arbeidsmarkt en de cao-stijging van de afgelopen jaren (die hoger was dan de OVA-component in de indexatie) voor stijgende tarieven. Deze verwachte kostenstijging is dus niet direct het gevolg van de lopende aanbestedingen op Jeugd. Hadden we bijvoorbeeld de essentiële functies niet op G7- niveau ingekocht, maar regionaal, dan was ook sprake van deze stijging.

Gezien alle mutaties in producten, declarabele tijd, verdere ombouw naar kleinschaligheid, de nog onbekende uitkomsten van de inschrijvingen (via het intensiteitenmodel) en de verschuivingen in zorggebruik, is het maken van een gedetailleerde doorrekening voor 2025 en verder niet mogelijk. Genoemd percentage van 10% betreft een grove inschatting. Daarnaast weten we ook niet hoe het nieuwe kabinet gaat acteren op deze onderdelen. We komen hier bij de begroting 2025 op terug.

4.04 WMO

Dit thema behandelt het geactualiseerd meerjarenperspectief van het onderdeel WMO in de begroting 2024 van de gemeente Wijchen. Dit geactualiseerde meerjarenperspectief vloeit voort uit de Nulmeting 2024.

Grip en sturing

Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Naast de duiding van het jaarbeeld 2023, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2024 in mee en maken we verdiepende analyses. Middels de Programmarapportage mei 2024, het monitorverslag en de informatieavond Jeugd en WMO in juni nemen wij u mee in de resultaten van de Nulmeting 2024 en het effect hiervan op de budgetten. Door het periodiek monitoren en analyseren van het zorggebruik hebben we grip. Doordat we de gebruikersvragen kennen, kunnen we een passend vrij toegankelijk aanbod beschikbaar hebben of ontwikkelen. Waar mogelijk verminderen of voorkomen we de vraag naar individueel maatwerk. Op deze wijze beïnvloeden we het zorggebruik.

Zorggebruik

Er is een onderscheid tussen te beïnvloeden zorggebruik en zorggebruik waar we als gemeente nauwelijks tot geen invloed op hebben. Bij Wmo zien we dat er sprake is van vergrijzing, langer thuis blijven wonen en de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Op deze onderdelen hebben we geen invloed op het aantal zorggebruikers, maar kunnen we wel sturen op de juiste grondslag en doorverwijzen naar de Wet langdurige zorg als dit passend is.

Geactualiseerd meerjarenperspectief

In onderstaande tabel ziet u de totaalbudgetten 2024 en de meerjarige bijstelling van de WMO- budgetten (bedragen x € 1.000):

8) Begroting WMO, mutaties ten opzichte de begroting (min is nadeel)

WMO x € 1.000	2024 primitief begroot	2024 Actualisatie	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028
Huishoudelijke hulp	4.353	4.266	88	70	72	73	75
Begeleiding	2.605	2.597	8	-162	-166	-170	-174
Hulpmiddelen	1.037	1.037	1	1	1	1	1
Dagbesteding	915	924	-9	-12	-12	-13	-12
Woonvoorzieningen	412	411	0	0	0	0	1
PGB	389	404	-14	-15	-15	-15	-16
Overig	253	253	0	0	0	0	3
Stelpost Eigen bijdragen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	9.965	9.891	74	-119	-121	-124	-124
Waarvan hoeveelheidseffect				-16	-16	-16	-15
Waarvan prijseffect				90	-103	-105	-108
Totaal				74	-119	-121	-124

Op totaalniveau betreft dit een negatieve bijstelling vanaf 2025. Het prijseffect speelt hier een belangrijke rol. Zagen we in de programmarapportage mei 2024 nog een positief beeld van dit thema, vanaf 2025 is het verwachte effect (hogere tarieven per bouwsteen) van de regionale aanbesteding WMO 2025 meegenomen. Op regionaal niveau leidt dit naar verwachting tot hogere kosten van afgerond € 1,4 miljoen. Voor Wijchen komt dit neer op afgerond € 190k. Dit zien we met name terug in de categorie Begeleiding. De bijstelling van de eenheden zorggebruik en het hoeveelheidseffect hebben een gering meerjarig effect (structureel 16k negatief). Het verwachte positieve resultaat 2024 egaliseren we via de programmarapportage mei 2024 met de reserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO.

Meerjarenperspectief per categorie

In het thema WMO van de Programmarapportage mei 2024 en het eerste monitorverslag van 2024 is per onderdeel uitvoerig toegelicht hoe het zorggebruik zich in 2024 ontwikkelt en wat het effect daarvan is op de kosten. In deze paragraaf zoomen we nog even extra in op het meerjarig beeld.

Bij *huishoudelijke hulp* speelt het definitieve tarief voor 2024 een belangrijke rol in de positieve bijstelling. Deze valt lager uit dan waar in de primitieve begroting rekening mee gehouden is. Op de eenheden stellen we deze categorie niet bij in de Nulmeting 2024. Door de vergrijzing zien we het aantal gebruikers van hulp bij het huishouden nog steeds stijgen. In combinatie met het hogere tarief voor 2024 blijven de uitgaven ook stijgen. We verwachten meerjarig een dempend effect door de verwachte invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage vanaf 2026.

Bij *Begeleiding* stellen we de producten groepsbegeleiding en zintuigelijk gehandicapten in eenheden naar beneden bij, terwijl de ambulante begeleiding Iriszorg (via regio) toeneemt. Deze bijstellingen heffen elkaar per saldo zo goed als op. Het negatieve effect bij deze categorie is het verwachte prijseffect van de regionale aanbesteding WMO 2025.

Bij de hulpmiddelen is de bijstelling minimaal. Per saldo stellen we *dagbesteding* op verwacht zorggebruik minimaal bij. Het product dagbesteding ouderen basis stellen we in eenheden naar beneden bij, terwijl we de raming van de vervoerskosten ophogen. De lokale bouwsteen vervoer ouderen naar dagbesteding zat nog niet volledig in onze raming. Ook hier zien we het negatieve effect van het verwachte prijseffect van de regionale aanbesteding WMO 2025.

Op basis van recente informatie van de sociale verzekeringsbank hebben we de categorie PGB bijgesteld. Het betreft hogere verwachte kosten pgb's WMO begeleiding en lagere verwachte kosten op het onderdeel pgb's huishoudelijk hulp. Bij de pgb's WMO begeleiding hebben we een hogere index 2024 toegepast van + 9,60%, omdat we als

gevolg van een uitspraak van de Centrale Raad van beroep genoodzaakt waren het PGB tarief voor dit product te verhogen.

Bij de categorieën woonvoorzieningen, overig en stelpost eigen bijdragen vinden geen bijstellingen plaats.

Herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo:

Dit wordt landelijk voorbereid met 2026 als verwacht ingangsjaar. Het huidige abonnementstarief in de Wmo heeft een aanzuigende werking en leidt tot meerkosten. Er is een wetsvoorstel in voorbereiding om het abonnementstarief af te schaffen en in plaats daarvan weer de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Deze bijdrage zou gaan gelden voor alle Wmo-voorzieningen waarop het abonnementstarief ook van toepassing is. De middelen die het rijk in verband met de aanzuigende werking toevoegt aan het Gemeentefonds vervallen grotendeels vanaf de inwerkingtreding van het wetsontwerp.

4.05 Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting

In de Programmarapportage mei hebben we uitgebreid aandacht besteed aan het thema Vluchtelingen, Internationale werknemers en huisvesting. Daarin is uitgebreid opgenomen welke stappen we in 2024 zetten op dit vlak.

In deze Perspectiefnota willen we daarop de volgende aanvulling opnemen.

We zijn bezig met het ontwikkelen van een TussenThuis locatie. De financiële gevolgen hebben we vertaald in de tabel nieuw beleid (met dekking).

Om de druk op de sociale huurwoningen te verlichten richten we een TussenThuis locatie in. Dit is een tijdelijke voorziening met onzelfstandige wooneenheden voor statushouders die gekoppeld zijn aan de gemeente Wijchen. Ze kunnen maximaal een jaar in deze voorziening verblijven waar ze een eigen slaapkamer hebben en een huiskamer, keuken, badkamer en toilet delen met huisgenoten. Dit geeft Talis de ruimte om meer te spreiden in het plaatsen van bijzondere doelgroepen in sociale huur. Daarnaast ontlast het de asielzoekerscentra doordat statushouders vervroegd uitstromen naar Wijchen.

Statushouders betalen een bijdrage in de gebruikerskosten en de overheid heeft hiervoor een bekostigingsregeling opgesteld waaruit we de rest van de kosten betalen.

We willen starten per 1 september voor de komende 3 jaar.

4.06 Gemeenschappelijke regelingen

In onderstaande tabel is de impact van de ingediende Begrotingen 2024 van de gemeenschappelijke regelingen in beeld gebracht. De impact is gebaseerd op de zienswijzen zoals het college die heeft vastgesteld, welke in juni 2024 in de raad behandeld worden. Voor de toelichting op onderstaande mutaties verwijzen we naar de betreffende stukken.

9) Tabel: Totaalbeeld gemeenschappelijke regelingen conform gemeentelijke zienswijze.

x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Mutatie MGR Werkbedrijf	-935	-575	-207	-12
Stelpost herverdeeffect participatie	319	307	290	312
Mutatie IRvN	-47	-47	-47	-47
Mutatie ODRN	-40	-3	30	72
Mutatie GGD	-116	-116	-116	-116
Mutatie VRGZ	-86	-86	-86	-110
Mutatie GR Munitax	-90	-90	-90	-90
Mutatie MARN	0	0	0	0
Mutatie BVO DRAN	131	140	100	23
Mutatie Groene Metropoolregio	0	-16	-16	-16
Mutatie WDW	-1.520	-1.520	-1.520	-1.520
Totaal mutatie GR'en structureel	-2.384	-1.996	-1.632	-1.453

4.06a Werkorganisatie Druten Wijchen

2024

De eerste Bestuursrapportage van de WDW geeft een eerste beeld op het te verwachten jaarresultaat binnen de WDW. We zien op een aantal onderwerpen afwijkingen ten opzichte van de begroting:

10) Mutaties WDW 2024 (min is nadeel)

Onderwerp (x € 1.000)	Afwijking	Aandeel Wijchen	Aandeel Druten
Binnen verdeelsleutel			
Bedrijfsvoeringbudget	0	0	0
CAO	-424	-288	-136
ICT	200	136	64
Rente op middelen schatkist	100	68	32
Herijking verdeelsleutel	0	-183	183
Tractie	-3	-2	-1
Buiten verdeelsleutel			
CAO	-21	-13	-8
Invulling taakstelling Druten	-274	0	-274
Tractie	2	13	-11
Totaal effect voor gemeenten	-420	-269	-151

Vanwege de vastgestelde cao wordt een begrotingswijziging voorgesteld. In de begroting 2024 gingen we uit van een index van 4,2% in 2024. De cao is vastgesteld op 4,75% vanaf januari 2024 en 1,25% van oktober 2024. Vanuit de jaarrekening analyse zijn structureel de budgetten van ICT en rente (vergoeding op middelen aangehouden in de schatkist) bijgesteld. Op het gebied van ICT moeten we het beoogde tempo van investeringen bijstellen, vanwege een gebrek aan zowel interne als externe capaciteit (de IRvN en marktpartijen) om alle projecten uit te voeren.

Daarnaast hebben de colleges op basis van een evaluatie een besluit genomen de kostenverdeelsleutel te herijken. In de basis blijven we de kosten binnen de verdeelsleutel verdelen naar verhouding van de ingebrachte budgetten bij de start van de WDW. Voor de ontwikkeling van de organisatie zijn inwoneraantallen als maatstaf gekozen. We passen hierdoor vanaf 2024 toe, dat de meerkosten ten opzichte van de stand van de jaarrekening 2021, op basis van inwoneraantallen worden verdeeld. Hierdoor ontstaat een herverdeeleeffect ten opzichte van de actuele begroting 2024, dat voor Wijchen € 183k nadelig is en voor Druten € 183k voordelig.

Eind 2023 is de begrotingswijziging van de WDW vastgesteld, waarbij rekening is gehouden met de zienswijze van de raad van Druten om de uitzetting binnen de WDW organisatie op te vangen. Dit heeft het WDW bestuur taakstellend op het takenpakket van Druten opgenomen. Momenteel worden hier voorstellen voor uitgewerkt, waarvan de verwachting is dat die op z'n vroegst vanaf 2025 effect gaan sorteren. Hierdoor wordt de taakstelling in 2024 niet behaald.

Ontwikkelingen 2025 en verder

De ontwerpbegroting 2025 van de WDW is opgebouwd vanuit bestaand beleid. De kostenstijging als gevolg van de cao-aanpassingen 2024 zorgt, net als in 2023, voor een forse stijging van de begroting van de WDW. De structurele voordelen op ICT en rente uit de concept jaarrekening 2023 zijn structureel vertaald in de begroting 2025.

De herijkte systematiek van de kostenverdeelsleutel is toegepast, waarbij in de basis de kostenverdeling in stand blijft op basis van ingebrachte budgetten. Voor de ontwikkeling van de organisatie wordt gekeken naar de verhouding inwoneraantallen als maatstaf.

Hieronder laten we het financiële effect van de begroting WDW 2025 op bestaand beleid zien:

11) Mutaties WDW 2025 (en verder), min is voordeel voor Wijchen

Bedragen x € 1.000	Wijchen 2025	Druten 2025
Verdeelsleutel	212	-212
Personeel indexering conform nieuwe CAO	1.437	681
Contractindex	75	35
Rente schatkistbankieren	-68	-32
ICT	-111	-52
Overig	-25	14
Totaal effect begroting 2025 WDW bestaand beleid	1.520	434
Zwembadpersoneel extern*		-569
Totaal mutatie bijdrage WDW	1.520	-135

* Vanaf 2024 is het zwembadpersoneel overgegaan naar een commerciële partij die de exploitatie van het zwembad de Gelenberg verzorgt. Hierdoor vervalt de bijdrage buiten de sleutel voor Druten. Daarvoor in de plaats komt een bijdrage aan de betreffende commerciële partij.

In de begroting 2024 gingen we uit van een index van 4,2% in 2024 en 4,1% in 2025; op dit moment gaan we op basis van de vastgestelde CAO uit van 6% in 2024 en op basis van de septembercirculaire van 5,8% in 2025. Dit leidt tot een forse stijging van de bijdrage in 2025. Afhankelijk van de nog overeen te komen CAO 2025 kan dit nog bijgesteld worden.

Ondertussen staat de tijd niet stil en komen er nieuwe ontwikkelingen op ons pad, zien we een grotere vraag naar onze dienstverlening als gevolg van bijvoorbeeld de vergrijzing en extra woningbouw. Als nieuw beleid stellen we onderstaande onderwerpen voor:

12) Nieuw beleid WDW (formatie op peil)

Onderwerp	Fte	Bedrag	Toelichting
Beleidsadviseur Evenementen en Vergunningen	1	€ 100.000	Binnen de WDW is er geen tactische, beleidsmatige capaciteit beschikbaar voor evenementen en vergunningen. Hierdoor worden uitvoerende medewerkers structureel overbevraagd en het leidt tot inefficiëntie, geen goede (beleidsmatige) keuzes en uitval. Er spelen veel ontwikkelingen in de evenementenbranche, waardoor er telkens nieuwe vragen komen. Denk bijvoorbeeld aan de bestuurlijke vragen om te komen tot nieuw evenementenbeleid, de problematiek rondom het evenemententerrein, het vervolg op het kermis- en onderzoek en de opgave om in de toekomst goede toekomstbestendige evenementen in de kernen te organiseren, terwijl de organisatiekracht in de kernen afneemt. Dit met als doel om de sociale cohesie te blijven bevorderen. Soms zijn we als gemeente zelf de organisator van evenementen waaronder 4-daagse, Kermis en Carnaval. Ook hier merken we een toename in vragen, regels en vereisten evenals vragen hoe we dit het beste in de toekomst kunnen organiseren. Denk bijvoorbeeld aan het convenant en de constructie voor de 4-daagse die moeten worden herzien. Daarnaast is er de noodzaak om vergunningen en processen te vereenvoudigen en aanpalend beleid en knelpunten zoals APV, uitstallingen, fietsparkeren, wegsleepverordening e.d. op te kunnen pakken. Voor al deze vraagstukken is beleidsmatige capaciteit nodig.

Onderwerp	Fte	Bedrag	Toelichting
Beleidsadviseur OOV	1	€ 100.000	De uitvoering van de prioriteiten van het vastgesteld Integraal Veiligheidsplan staat onder druk. Hierin is vermeld dat als de middelen of capaciteit niet meer toereikend zijn dat er een nieuw voorstel komt. Dit is nu de situatie. Op dit moment kunnen we niet meer voldoen aan de prioritering en wettelijk vereisten. Dit komt onder andere door: - Structurele overbelasting van het team Openbare Orde en Veiligheid. - Meer individuele casussen waar veel capaciteit voor ingezet moet worden. - Nieuwe wettelijke vereisten zoals aanpak mensenhandel en cameratoezicht. - Nieuwe vragen zoals bondgenoten en jongerenaanpak. Door overbelasting worden we een onbetrouwbare partner (zowel intern als extern in het gebied Tweestromenland en regio Gelderland-Zuid) en kunnen we niet langer het gewenste kwaliteitsniveau waarborgen. Hiervoor is extra capaciteit binnen team OOV nodig.
Beheerder IBOR	1	€ 100.000	In het team Ruimtelijk beheer is de formatie niet meer toereikend voor de taken. De laatste jaren is het areaal toegenomen en de omvang van de werkzaamheden door intensievere inwonersparticipatie en het in eigen beheer uitvoeren van onderhoudsprojecten. Om de extra werkzaamheden goed op te kunnen, is uitbreiding gewenst. Dit kunnen we gedeeltelijk opvangen door te besparen op wijkbeheer, zie onderstaande regel.
Wijkbeheer van 6 naar 5 fte	-1	-€ 80.000	Een wijkbeheerder Druten gaat met pensioen. Voorgesteld wordt deze niet één op één te vervangen, maar een bestaande fte voor Wijchen voor 1/3 in te zetten op Druten. Dat leidt voor Wijchen en Druten tot een besparing buiten de sleutel.
Burgerzaken	1,6	€ 115.000	Vanaf 2024 stijgt het aantal reisdocumenten aanvragen landelijk. Voor de WDW gaat het aantal van gemiddeld 3.500 per jaar naar gemiddeld 12.000 per jaar. In 2014 is de geldigheid van reisdocumenten nl. verlengd van 5 jaar naar 10 jaar. Deze 10 jaar is in 2024 verstreken, wat betekent dat een groot deel van de inwoners in de periode 2024 tot en met 2028 hun reisdocumenten moet verlengen. Dit betekent jaarlijks twee tot drie keer meer aanvragen van reisdocumenten en even zo veel afhalers aan de balie/receptie. Om dit en de impact van andere ontwikkelingen goed in beeld te brengen, heeft de WDW een onderzoek uitgevoerd. Op basis hiervan is er een korte en middellange termijnvisie en plan van aanpak voor de teams ontwikkeld. Om de extra werkzaamheden goed op te kunnen vangen, is uitbreiding gewenst. Dit kunnen we opvangen door de extra legesopbrengsten, zie onderstaande regel.
Dekking leges reisdocumenten		-€ 115.000	De extra aanvragen reisdocumenten leiden tot meer inkomsten binnen de gemeenten. De formatiekosten kunnen hieruit worden opgevangen.
TOTAAL	3,6	€ 220.000	
Effect Wijchen (nieuw beleid 11.13 en 15.10)		€ 178.000	Omdat de vertrekkende wijkbeheerder buiten de verdeelsleutel Druten is opgenomen, is het financieel effect voor Druten relatief beperkter t.o.v. Wijchen.
Effect Druten		€ 42.000	

4.06b Munitax

In 2023 en 2024 heeft Munitax een begrotingswijziging doorgevoerd vanwege de explosieve stijging van het aantal bezwaarschriften. Met de extra inzet van personeel heeft Munitax de afhandeling van de bezwaarschriften grotendeels in 2023 af kunnen ronden. De kosten in 2023 zijn daarbij (ruim) binnen die begrotingswijziging gerealiseerd, waarmee € 672k over 2023 is teruggevloeid naar de gemeenten. Hoewel het aantal bezwaarschriften in 2024 beduidend lager is dan in 2023, verwacht Munitax vooralsnog het extra aangevraagde budget nodig te hebben. Vooral omdat het aantal beroepsschriften, volgend uit afgewezen bezwaarschriften, nu ook behoorlijk is toegenomen. De inzet verschuift zich daarmee in van de afhandeling van bezwaarschriften, naar de afhandeling van beroepsschriften. Dit leidt ertoe dat Munitax nu inschat ook voor 2025 incidenteel extra inzet nodig te hebben. Voor 2026 en verder gaan we er vanuit dat het niveau van bezwaar- en beroepsschriften weer genormaliseerd is. Voor 2024 verwacht Munitax op dit moment wel een voordeel op de proceskostenvergoedingen (vergoeding voor gegronde bezwaarschriften).

Begin 2024 is de benchmark in opdracht van Munitax afgerond. In die benchmark is Munitax getoetst op kwaliteit en kosten en vergeleken met andere belastingsamenwerkingen. Munitax gaat met de deelnemende gemeenten in 2024 verder het gesprek aan over het optimaliseren van onze belastingoplegging.

13) Begrotingseffect Munitax

x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Mutatie structureel	0	-90	-90	-90	-90
Mutatie incidenteel	49	-350	0	0	0

Op basis van de eerste kwartaalrapportage verwachten we de bijdrage in 2024 te kunnen verlagen. In 2025 verwachten we incidenteel extra kosten i.v.m. de afhandeling van de extra beroepsschriften. Daarnaast verwachten we structureel een uitzetting op de bijdrage van Munitax i.v.m. gestegen personeels- en automatiseringskosten.

4.07 OZB-inkomsten

In deze nota gaan we uit van de opgelegde belastingaanslag in 2024. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd met de bijgestelde prijscompensatie en we nemen een toename van jaarlijks 260 woningen mee, wat per jaar zo'n € 80k extra oplevert. We gaan verder uit van de index percentages uit de meicirculaire.

14) Meerjarenperspectief inkomsten OZB.

x € 1.000	index %	2024	2025	2026	2027	2028
Totaal Begroting 2024		10.696	11.059	11.422	11.775	12.137
Basis 2024 (opgaaf Munitax)		10.880	10.880	10.880	10.880	10.880
Opbrengst OZB door Toename woningen			79	161	245	330
Index 2025	2,30%		250	250	250	250
Index 2026	2,60%			291	291	291
Index 2027	2,60%				301	301
Index 2028	2,50%					299
Perspectiefnota		10.880	11.209	11.582	11.967	12.351
Mutatie		184	150	160	192	214

De mutatie leidt vanaf 2024 tot een voordeel voor het meerjarenperspectief. In bovenstaande cijfers hebben we nog geen rekening gehouden met de beoogde OZB stijging van 7,5% ter afdekking van nieuw beleid.

4.08 Klimaatmiddelen

In april 2023 ontving de gemeente Wijchen een toekenning van de zogenaamde CDOKE gelden (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid), een tijdelijke regeling betreffende een meerjarige specifieke uitkering voor capaciteit (bemensing) van decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid.

Daarnaast zijn specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld voor energiearmoede en het nationale isolatieprogramma.

Deze middelen komen beschikbaar naast de jaarlijkse programmagelden. Dit betekent dat voor 2024 de volgende middelen beschikbaar zijn voor klimaat- en energiebeleid:

15) Tabel: meerjarig overzicht klimaatmiddelen

	restant 2023	2024	2025	2026	2027	2028
Programmagelden		€ 218.989	€ 224.701	€ 230.363	€ 235.747	€ 241.265
Klimaatakkoord gelden (CDOKE)	€ 583.238	€ 730.360	€ 736.925	€ 0	€ 0	€ 0
subtotaal	€ 583.238	€ 949.349	€ 961.626	€ 230.363	€ 235.747	€ 241.265
SPUK energiearmoede	€ 642.278	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SPUK nationaal isolatieprogramma	€ 461.036	€ 335.181	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
TOTAAL	€ 1.686.552	€ 1.284.530	€ 961.626	€ 230.363	€ 235.747	€ 241.265

Op dit moment zijn de CDOKE gelden t/m 2025 beschikt. De verwachting is dat deze regeling voortgezet wordt vanaf 2026. De vorm waarin is echter nog niet bekend.

De klimaatmiddelen zijn onderverdeeld in 6 opgaven, te weten:

- 1. Ontzorging
Binnen het thema ontzorging vallen alle kosten voor het energieloket (zowel fysiek als digitaal), de energiecoaches en het regionaal energieloket voor bedrijven. Daarnaast is opdracht verstrekt voor de ontwikkeling van een publiekscampagne en zijn we gestart met de wijkaanpak isolatie.
- 2. Duurzame warmte
Naast de kosten voor verkennende onderzoeken naar de kansen voor collectieve warmtenetten, is hier ook het initiatievenbudget ondergebracht voor inwoners om lokale initiatieven te ontplooiën op het gebied klimaat en energie.
- 3. Duurzame elektriciteit
Dit betreft uitgaven voor onder andere alle werkzaamheden die te maken hebben met ruimtelijke procedures van grootschalige opwek-projecten, het herijken van de gedragscode wind en het opstellen van de wind- en zonnevisie. Ook het onderzoek naar een smart-energy-hub in Bijsterhuizen valt hieronder.
- 4. Energietransitie algemeen
Hierin zijn de personeelskosten ondergebracht voor medewerkers binnen de WDW die zich bezighouden met klimaat- en energiebeleid, zowel binnen team energietransitie als binnen andere teams van de WDW. Het betreft onder andere extra capaciteit team aanzien van duurzame mobiliteit, extra capaciteit voor team economische zaken ten aanzien van het verduurzamen van bedrijven, extra capaciteit voor juridische zaken voor de ondersteuning van RO procedures van grootschalige opwek-projecten en extra capaciteit voor team vastgoed voor energiebeheer. Ook de kosten voor de LES (Lokale Energie Strategie) en de implementatie van de CO2 Prestatieladder vallen hieronder.
- 5. SPUK Energiearmoede
Voor de bestrijding van energiearmoede is in 2022 een aanpak ontwikkeld, die in 2023 en 2024 wordt voortgezet. Inwoners die het risico liepen om te maken te

krijgen met energiearmoede, hebben het aanbod ontvangen om een energiekluuser op bezoek te krijgen voor het nemen van kleine energiebesparende maatregelen. In specifieke gevallen kwamen mensen ook in aanmerking voor een energiezuinige koelkast.

- **6. SPUK Nationaal Isolatie Programma**

De rijksoverheid heeft een specifieke regeling in het leven geroepen om woningen met lage energie labels financieel te steunen bij het nemen van isolerende maatregelen door middel van subsidies. Er is een aanpak ontwikkeld, die in 2024 wijkgericht van start is gegaan. De middelen van 2023 worden in 2024 ingezet.

16) Tabel: Besteding klimaatmiddelen t/m 2024

	Opgaven	Budget	Werkelijk	Verwacht	Restant
1	Ontzorging	255.000	14.349	255.000	0
2	Duurzame warmte	210.000	13.562	160.000	50.000
3	Duurzame elektriciteit	213.500	61.885	213.500	0
4	Energietransitie	854.087	45.253	596.881	257.206
5	SPUK energiearmoede	642.278	27.351	200.000	442.278
6	SPUK NIP	796.217	27.800	335.181	461.036
	Totaal	2.971.082	190.200	1.760.562	1.210.520

De bovenstaande bedragen in de kolom 'Verwacht' betreft een schatting op basis van de in april 2024 bekende gegevens. Uiteraard zullen deze in de loop van 2024 nog onderhevig zijn aan wijzigingen.

Op basis van deze bovenstaande verwachting wordt er een bedrag van € 1.2 miljoen niet benut in 2024. Dit blijft beschikbaar voor 2025.

De afgelopen tijd is het team energietransitie sterk uitgebreid en ook binnen de WDW zijn meer medewerkers op inhuur basis actief geweest in het kader van het Klimaatakkoord. Er wordt op korte termijn een strategisch adviseur Klimaatakkoord en duurzaamheid aangetrokken en er is formatie beschikbaar voor een adviseur duurzame mobiliteit. Verder zijn veel projecten opgestart en/of in voorbereiding. De uitgaven tot en met april blijven vooralsnog achter bij de begroting, maar de verwachting is dat de uitgaven in de komende maanden sterk zullen stijgen.

4.09 Uitgangspunten tarieven en leges

Reinigingsheffing

We verkennen de mogelijkheden om te komen tot de Vang-doelstellingen. Het taakveld afval is altijd een dynamisch dossier. Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in de toekomst.

Het Diftar-systeem zetten we in 2025 voort, waarbij we de huidige grondslagen van de tarieven in stand houden. Dit betekent dat de systematiek van toerekenen van kosten naar vaste en variabele heffing gehandhaafd blijft, evenals het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid.

In 2023 hebben we € 193k vanuit het positieve saldo op het taakveld afval toegevoegd aan de voorziening tariefsegalisatie reinigingsheffing. De komende tijd onderzoeken we of dit gebruikt kan worden voor een eenmalige teruggaaf, of dat we eventueel stijgende kosten hiermee moeten opvangen.

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor water en riolering. De Raad heeft besloten om de rioolheffing 100% kostendekkend te maken, inclusief de btw-component. Voor de rioolheffing houden we de huidige heffingsgrondslag in stand (WOZ-waarde van een perceel). Het in 2022 vastgestelde Beleidsplan water en riolering 2023-2027 met bijbehorende Rioolbeheerplan 2023-2027 vormen de basis van de geraamde kosten en daarmee ook voor de hoogte van de rioolheffing.

Hondenbelasting

De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend, dit principe willen we handhaven. In 2016 is de beleidsnota hondenbeleid vastgesteld. Het saldo van de egalisereserve hondenbelasting is nihil. Dat betekent dan de tarieven in 2025 bepaald zullen worden op basis van de geraamde kosten en het aantal honden, zonder egalisatie vanuit de reserve.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. De heffing van de toeristenbelasting vindt plaats op basis van aangifte. Conform raadsbesluit zijn de tarieven 2024 vastgesteld op € 2,00 per overnachting en € 1,00 per overnachting op camping / vast standplaats.

In deze Perspectiefnota stellen we voor om de tarieven eens in de vijf jaar te indexeren. Hierdoor worden de tarieven in één keer verhoogd en niet stapsgewijs elk jaar met een paar cent. Dit zorgt ervoor dat ondernemers minder ongemak ervaren van de indexering.

De nieuwe tarieven worden conform bovenstaande methode opnieuw geïndexeerd in 2029. Bij de indexatie worden de prijsontwikkelingen van de voorgaande jaren in acht genomen, zodat de tarieven correct worden geïndexeerd.

Het afgeronde tarief wordt in rekening gebracht.

17) Tabel: Tarieven toeristenbelasting.

	2024	2025	2026	2027	2028
Tarief per overnachting	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
Tarief overnachting bij festival	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
Tarief per overnachting op campings / vaste standplaats	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00

Marktgelden

In december 2024 stelt de raad de verordening Marktgelden vast. Als leidraad voor de calculaties gaan we uit van een prijsindex conform meicirculaire, tenzij dit percentage bij de septembercirculaire significant wordt bijgesteld. Daarnaast houden we rekening met de mate waarin de marktgelden kostendekkendheid zijn.

Reclamebelasting

In Wijchen heffen we reclamebelasting voor het centrumgebied en de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen-Oost. De reclamebelasting dient ter dekking van specifieke activiteiten van de afgebakende gebieden, welke we via subsidie aan de stichtingen verstrekken. In december 2024 stelt de raad de betreffende verordening vast.

Overige leges tarieven

In december 2024 stelt de raad de Legesverordening vast. Voor de berekeningen hanteren we een prijsindex die overeenkomt met de meicirculaire, tenzij de prijsindex in de septembercirculaire aanzienlijk wordt aangepast.

Daarnaast nemen we in het nieuw beleid (11.6) middelen op voor een applicatie die ondersteunt bij het berekenen van de kostendekkendheid. Bij de aanschaf zijn we scherp op het gebruik van hoog risico artificiële intelligentie (AI). Het kan zijn dat we op basis

van de berekende kostendekkendheid met de nieuwe applicatie, met voorstellen komen om de legestarieven aan te passen.

4.10 Kapitaallasten

In onderstaande tabel is op te maken dat de kapitaallasten in 2024 en 2026 behoorlijk lager uitvallen dan voorzien in de Programmabegroting 2024. Reden hiervoor zijn het later afronden van een aantal geplande investeringen, zoals de renovatie van het verduurzaming Mozaïek en afronding ver/ nieuwbouw PRO college. Daarnaast zien we een voordeel op IBOR investeringen die later, dan eerder aangenomen in het IBOR plan, tot afronding komen. Ook zien we dalende kapitaallasten, omdat we activa versneld afwaarderen naar nihil vanwege renovatie van de Westwijzer.

18) Effect kapitaallasten inclusief rente.

x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Begroting 2024	4.452	5.093	6.487	6.587	6.752
Perspectiefnota	4.191	4.937	6.115	6.473	6.550
Saldo	261	156	372	114	202
Mutatie Riool- en afvalstoffenheffing	-34	-34	-33	-33	-33
Mutatie afschrijvingsreserves	4	-34	-33	-33	-102
Mutatie structureel	231	88	306	48	67

Bovenstaande mutatie betekent een verbetering voor het gehele meerjarenperspectief.

4.11 Overige structurele mutaties

In hoofdstuk 9 zijn de structurele uitzettingen en inkrimpingen ten opzichte van de Begroting 2024 opgenomen op bestaand beleid. Dit betreffen uitzettingen die onontkoombaar zijn, of door areaaluitbreidingen worden veroorzaakt. Daarnaast nemen we een aantal extra opbrengsten op die we structureel verwachten binnen te halen en ramen we budgetruimte af.

We hebben bij de beoordeling van mogelijke oplossingsrichtingen eerst een zogenaamde 'stofkam' actie uitgevoerd, waarbij we alle budgetten op detailniveau hebben afgezet tegen de realisatie van de laatste drie jaar. Daar waar structureel ruimte in de begroting is ontstaan, ramen we de budgetten nu af op het niveau van de realisatie van de laatste jaren. Deze actie leidt niet tot verminderde dienstverlening of uitvoering van taken.

19) Structurele mutaties.

Hfst.	x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
9	Budgetmutaties structureel	0	-758	-751	-770	-877
10	Stofkam	0	587	587	587	587

Bovenstaande mutatie betekent een verslechtering van het gehele meerjarenperspectief.

4.12 Nieuw beleid

In hoofdstuk 11 geven we een overzicht van nieuw beleid, waar we direct uitvoering aan willen geven. De raad neemt hierover een expliciet besluit bij deze Perspectiefnota. Daarnaast presenteren we in hoofdstuk 15 een overzicht van gewenst nieuw beleid, dat we bij de Begroting 2025 integraal willen afwegen. Gezien het huidige meerjarenperspectief denken we aan het verhogen van de OZB om het nieuw beleid mogelijk te kunnen maken. Bij de Begroting 2025 neemt de raad hier een definitief besluit over.

20) *Nieuw beleid*

Hfst.	x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
11	Nieuw beleid structureel	-48	-195	-185	-175	-197
15	Gewenste nieuw beleid ter afweging bij de Begroting 2025	0	-471	-480	-471	-480
	OZB verhoging 7,5%	0	875	875	875	875

4.13 Oplossingsrichtingen

In de begroting 2024 van Wijchen presenteerden we vanaf 2026 een structureel tekort van zo'n € 2 miljoen. Grootste oorzaak hiervan is de dalende algemene uitkering vanaf 2026. De gemeenteraad heeft met de motie 'regeren is vooruitzien' het college opgeroepen om oplossingsrichtingen uit te werken, mocht het rijk niet (volledig) over de brug komen. In hoofdstuk 16 geven we een overzicht van mogelijke oplossingen voor het structurele tekort. Gezien het feit dat 2025 structureel sluitend is en onzeker is in hoeverre het rijk gemeenten gaat compenseren, stellen we nu nog geen bezuinigingen voor. Door deze lijst op te nemen, bereiden we ons wel voor, mocht het nodig blijken te zijn. De gemeenteraad kan hier door middel van moties of amendementen nu al op bijsturen. Eventuele besluitvorming volgt niet eerder dan noodzakelijk en is uiteindelijk aan de gemeenteraad.

5. Incidenteel meerjarenperspectief

In onderstaande tabel is het incidenteel meerjarenperspectief weergegeven vanaf de begroting 2024.

Voor een nadere onderbouwing van de mutaties, verwijzen we u naar hoofdstuk 12 en 13. In hoofdstuk 14 geven we een totaaloverzicht van alle incidentele posten, inclusief de eerder vastgestelde onderwerpen. In hoofdstuk 15 nemen we gewenst nieuw beleid op, waarover we een afweging willen maken bij de Begroting 2025.

21) Incidenteel perspectief.

X € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Programmabegroting 2024	-2.122	-477	-217	-77	0
<i>Incidentele effecten Programmarapportage Mei 2024 (hoofdstuk 12)</i>	804				
Perspectiefnota 2024					
<i>Onontkoombaar (hoofdstuk 13)</i>					
Verlenging Pilot Mantelzorgmakelaar	37	-37			
Munitax		-350			
Opbrengst bouwleges		355	217	217	
Kosten bouwleges	-38	-150	-150	-150	
Westwijzer afwaarderen boekwaarde huidig object	-452				
<i>Nieuw beleid (hoofdstuk 13)</i>					
Nieuwbouw zwembad De Meerval	-50	-75	-275		
Klim- en Speelbos	-20				
Integrale aanpak bedrijven terrein Oost: Omgevingsplan Bedrijventerrein Wijchen Oost	0	-17	-40	-30	
Integrale aanpak bedrijventerrein Oost: Vergroenen bedrijventerrein	-40	-50			
Budget voor ruimtelijke verkenning Wijchen (motie gemeenteraad)	-40				
Bewindvoering in gemeentelijke handen	-15				
Gelijkheidsmonument	25	-18	-11		
Actualiseren Groenbeleidsplan WDW	-60				
Fietspaden Bijsterhuizen 30e straat	-150				
Drutenseweg - Rotonde van Cittersweg	-280				
Vorbereidingskosten fietsroute Alverna - TKWM	-170				
Inlopen en ontmoeten Kompas	-19				
Saldo	-2.589	-820	-476	-40	0

6. MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)

Met dit MIO geven we inzicht in de financiële aspecten van de grote projecten binnen de gemeente Wijchen. Vooral de afdekking van nog niet gedekte projecten, die een keuze noodzakelijk maken in prioritering van projecten, is van belang.

Gedekte projecten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van projecten die financieel vertaald zijn in de begroting. Daarbij maken we onderscheid in projecten die al door de raad zijn geaccordeerd en projecten die in voorbereiding zijn, maar waarvoor de investeringsbudgetten voor de feitelijke aanvang van het project nog door de raad beschikbaar dienen te worden gesteld.

22) (MIO) Meerjaren Investerings Overzicht (x € 1.000)

Nr.	Projectnaam	Begroot	Gedekt	Financieringsbron
Door de raad geaccordeerde projecten				
	Ver-nieuwbouw PRO college	3.312	3.312	Afgedekt door kapitaallasten (€ 3,0 miljoen), € 0,1 miljoen verhuiskosten incidenteel perspectief en meerkosten (€ 0,2 miljoen) risicoreserve grote projecten.
	Fietspad Balgoij Batenburg	825	825	Afgedekt door kapitaallasten
	Fietspad Ravensteinseweg	534	534	Afgedekt door kapitaallasten
	Fietspad in de Lyden	656	656	Afgedekt door kapitaallasten
	Ontwikkeling Hernen/Bergharen	737	737	Afgedekt incidenteel voor € 500k in een afschrijvingsreserve en € 237k meerkosten opgenomen in de vorm van kapitaallasten.
	Verduurzamen Mozaïek	9.452	8.378	Kapitaallasten, (deels) afgedekt door lagere nutskosten en subsidie. Raadsvoorstel onderweg: € 1.074 meerkosten te dekken door risicoreserve grote projecten
	Wijchen West Westwijzer	13.700	13.700	Afgedekt door kapitaallasten (€ 10,75 miljoen en € 3 miljoen bijdrage derden).
	Totaal geaccordeerde projecten	29.216	28.142	Het verschil betreft verduurzaming Mozaïek, voorstel hiervoor ligt bij de raad.
Gewenste projecten in opstart				
1	Uitvoering maatregelen Edisonstraat- Einsteinstraat	1.177	0	Als nieuw beleid ingebracht in deze Perspectiefnota (Hfst 11)
2	Hart van Zuid	14.500	12.100	Afgedekt door kapitaallasten, aanvullende dekking opgenomen in deze Perspectiefnota (hfst. 9)
3	Aanpassing Maaswaal college	842	842	Afgedekt door kapitaallasten
4	Nieuwbouw zwembad	13.172	0	€ 231k structureel nog af te dekken voor kapitaallasten en exploitatie
5	Ontwikkeling MFA Hernen	3.300	3.300	Afgedekt door kapitaallasten
	Totaal gewenste projecten in opstart	32.991	16.242	

Gewenste projecten

Wensen van het college en wensen en opdrachten van de raad houden de bestuurlijke wereld dynamisch. We blijven dan ook de komende jaren werken aan ideeën en wensen waar nu nog geen concrete besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

1. Uitvoering maatregelen Edisonstraat - Einsteinstraat;

Aanleiding: Vanuit economische zaken is in 2021 het initiatief genomen om de verkeerssituatie Edisonstraat-Einsteinstraat in beeld te brengen. Een enquête maakte onderdeel uit van deze verkeerskundige analyse. De voorgestelde oplossingen en opgehaalde informatie, zijn vertaald in een voorlopig ontwerp. Dit ontwerp is op 23 januari 2024 gepresenteerd aan bewoners en ondernemers.

Geraamde investering: € 1,1 miljoen.

Status: 31 mei is dit inhoudelijk in de raad vastgesteld. Financiële middelen dienen nog in de begroting te worden opgenomen.

2. Ontwikkeling MFA Hart van Zuid;

Aanleiding: de voorzieningen in het centrum een impuls geven en nieuwe huisvesting voor de school, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 14,5 miljoen.

Status: gebiedsvisie is opgesteld, een voorbereidingskrediet voor het vervolg is aangevraagd.

3. Aanpassing Maas Waal College;

Aanleiding: bouwkundig slechte staat van Leemweg, verduurzaming Veenseweg, samenvoegen op 1 locatie, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 842k

Status: voorbereidingskrediet is op 30 maart 2023 vrijgegeven. Uitvoering verwacht in 2025.

4. Nieuwbouw zwembad;

Aanleiding: het ontwikkelen van een visie op het zwembad is opgenomen in het coalitieakkoord.

Een meningsvormende nota is door de raad behandeld met het voorkeursscenario voor nieuwbouw.

Geraamde investering: € 13 miljoen.

Status: Voorbereidingskrediet voor nieuwbouw is onderweg naar de raad. Daaruit zal een kredietaanvraag voortkomen.

5. Ontwikkeling MFA Hernen;

Aanleiding: functioneel verbeteren en verduurzamen, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 3,3 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).

Status: Nog niet opgestart.

Onderstaande gewenste projecten zijn in voorbereiding, maar nog niet financieel vertaald in voorliggende begroting.:

- Kraanvogelstraat;

Aanleiding: Visie en planvorming is opgestart om het gebied te transformeren naar een levendig woongebied.

Geraamde investering: Voorstel hiervoor is aangekondigd.

Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt. Wanneer de procedures voorspoedig verlopen kan in 2024 gestart worden met de realisatie.

- Hart van Zuid gebiedsontwikkeling;

Aanleiding: De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid'. In de routekaart worden '5 opgaven' voorgesteld voor een integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Een van de 5 opgaven is 'Vitaal en bruisend voorzieningenhart' waarbij we het wijkhart bij het Zuiderpoort met alle maatschappelijke voorzieningen, woningen, winkels, gezondheidszorg en buitenruimte toekomstbestendig willen maken.

Geraamde investering: Uitgangspunt budget neutraal.

Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt.

- **Uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen;**
 Aanleiding: Er is behoefte aan uitbreiding bedrijventerreinen. We onderzoeken de mogelijkheid tot uitbreiding bij Bijsterhuizen en de vorm waarin we dit zouden kunnen doen.
 Geraamde investering: Uitgangspunt minimaal budget neutraal.
 Status: Aanvraag tot uitbreiding is door de provincie positief beoordeeld. Een voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad voor verdere uitvoering aan het onderzoek.

- **Havenweg Wijchen;**
 Aanleiding: Een voormalig Wijchens bedrijf is een schadevergoedingsprocedure tegen de gemeente Wijchen gestart omdat de gemeente in hun perceptie tekort is geschoten in de nakoming van een koopovereenkomst die in de jaren '70 is gesloten over een terrein aan de Havenweg. De gemeente is sinds begin dit jaar in gesprek met de (oud) ondernemers om te verkennen of een minnelijke oplossing voor het conflict kan worden gevonden. Inzet is het zoeken van een oplossing waarmee tegelijk een maatschappelijk meerwaarde wordt gecreëerd.
 Geraamde investering: voorbereidingskrediet van € 50k is vastgesteld.
 Status: onderhanden.

- **School de Bonte Boomhut in de Groene Geest;**
 Aanleiding: Binnen het plangebied Wijchen West voorzien we rond 2028 de bouw van een nieuwe school 'de Bonte Boomhut'.
 Geraamde investering: € 10 miljoen.
 Status: Nog niet opgestart.

N.B. In het IHP-onderwijs zijn drie scholen genoemd die in de volgende periode van vier jaar (2025 – 2028) aandacht behoeven. Dit zijn Roncalli, Sint Jozef en de Viersprong. In een volgend IHP zullen deze initiatieven nader uitgewerkt worden en opgenomen worden in het portefeuilleplan.

Voor bovenstaande projecten heeft de raad een risicoreserve ingesteld, waarmee prijsontwikkelingen kunnen worden afgedekt. Inmiddels zijn er een aantal raadsbesluiten genomen waarmee inzet is gepleegd vanuit deze reserve:

	Bedrag
Risicoreserve grote projecten	€ 10.000.000
Tussen Kasteel en Wijchens Meer	€ -2.819.971
Kraanvogel	€ -154.894
Aanvullend krediet Pro College	€ -200.000
Huidig saldo	€ 6.825.135
Verduurzaming Mozaïek (nog vast te stellen door de raad)	€ -1.073.619
Restant	€ 5.751.516

Bouwgrondexploitaties

In de jaarrekening 2023 zijn de bouwgrondexploitaties opnieuw doorgerekend. Onderstaande tabel sluit aan op deze doorrekening. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen we naar de nota Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG), die als (vertrouwelijke) bijlage bij de jaarrekening 2023 is aangeboden.

23) Overzicht winstnemingen bouwgrondexploitaties (bedragen x €1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2023	2024	2025	2026	>2027
1	TKWM	-161					-161
2	CPO Bergharen "de Rivierduin"	164	164				
3	CPO Duurzaam Wonsick	29		29			
4	Kleinschalige woningbouw Batenburg	-173		-173			
5	Huurlingsedam Fase 3	1.097	1.097				0
6	CPO Bergharen "de Steenuil"	5					5
7	Huurlingsedam Fase 4	738				738	
8	Wijchen-West	2.281					2.281
9	Afgewikkelde projecten	0					
	Totaal exploitaties	3.980	1.261	-144	0	738	2.125
1	Voorziening TKWM (balans)	161					161
2	Kleinschalige woningbouw Batenburg	173		173			
	Totaal voorzieningen	334	0	173	0	0	161
	Totaal Begroting	4.314	1.261	29	0	738	2.286

7. Totaalbeeld

In onderstaande tabel treft u een samenvatting aan van de hiervoor genoemde structurele en incidentele effecten op de meerjarenbegroting.

24) Totaal begrotingssaldo Perspectiefnota (x €1.000)

(bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Structureel saldo (hoofdstuk 4)	2.809	39	-3.372	-2.615	-2.709
Incidenteel saldo (hoofdstuk 5)	-2.589	-820	-476	-40	0
Bouwgrondexploitaties (hoofdstuk 6)	29	0	738	0	5
Onttrekking algemene reserve	0	820	0	0	0
Totaal Perspectiefnota	249	39	-3.110	-2.655	-2.704

8. Provinciaal toezicht

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Wijchen te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De provincie heeft als toetsingskader om in aanmerking te blijven komen voor repressief toezicht:

- Uw begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar ten minste de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor uw begroting inclusief nieuw beleid. Wij nemen dit mee in onze beoordeling. Als uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2028) tot stand zal worden gebracht.
- Als u de jaarrekening en begroting op tijd inzendt. De jaarrekening vóór 15 juli 2024 en de begroting vóór 15 november 2024.

We voldoen op dit moment aan bovenstaande toets van de provincie, omdat we een structureel positief resultaat voor 2025 verwachten. Daarnaast voldoen we aan het uitgangspunt van het minimaal benodigde positieve resultaat. Dit criterium uit de financiële verordening is ingesteld ter afdekking van het verplicht opnemen van een post voor onvoorzien in de begroting. Wij hebben ervoor gekozen om deze post niet op te nemen aan de kostenkant van de begroting, maar te voorzien door een resultaatnorm.

In onderstaande treft u een overzicht aan van de taakstellingen die opgenomen zijn.

25) Overzicht taakstellingen.

x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
Bezuinigingen jeugdzorg (landelijk € 511 miljoen)	0	0	1.124	1.149	862
Totaal	0	0	1.124	1.149	862

De korting op de algemene uitkering v.w.b. de opgelegde bezuinigingen op de jeugdzorg hebben we als taakstelling opgenomen in de begroting. De korting hebben we ook verwerkt op de algemene uitkering. De gemeenten voeren deze bezuinigingen uit, maar het Rijk stelt dat zij hiervoor verantwoordelijk is. De gemeente Wijchen neemt dit dus neutraal op in haar begroting.

Verder zijn er geen taakstellingen opgenomen in voorliggende begroting.

9. Budgetmutaties structureel (onontkoombaar / areaaluitbreiding/ budgetruimte)

Onderstaande posten zijn mutaties op bestaand beleid ten opzichte van de actuele meerjarenbegroting. Dit betreffen uitzettingen die onontkoombaar zijn, of door areaaluitbreidingen worden veroorzaakt. Daarnaast nemen we een aantal structureel extra opbrengsten op en ramen we budgetruimte af. Ook laten we een aantal mutaties zien, waarvoor we specifieke gelden ontvangen.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
	Budget neutrale mutaties						
9.1	Beschermd Wonen	De doordecentralisatie van beschermd wonen van centrumgemeenten naar alle gemeenten en een bijbehorend woonplaatsbeginsel staat gepland voor 1 januari 2026. Het is nog onduidelijk of dit ook daadwerkelijk doorgaat op de geplande datum. 2024 en 2025 is een tussenjaar, daarvoor krijgen we middelen vanuit de centrumgemeente. Uitbetaling als voorschot. Definitieve verrekening vindt plaats op basis van jaarrekening. E.e.a. onder voorbehoud goedkeuring door de gemeenteraad Nijmegen.	-€ 472.802	-€ 398.525	-€ 433.470	-€ 344.101	-€ 258.987
9.2	Beschermd Wonen	De doordecentralisatie van beschermd wonen van centrumgemeenten naar alle gemeenten en een bijbehorend woonplaatsbeginsel staat gepland voor 1 januari 2026. Het is nog onduidelijk of dit ook daadwerkelijk doorgaat op de geplande datum. 2024 en 2025 is een tussenjaar, daarvoor krijgen we middelen vanuit de centrumgemeente. In 2024 en 2025 worden er meerdere niet voorziene uitgaven BW en MO verwacht. Bij een positief jaarrekeningsaldo zullen deze middelen vloeien naar de egalisatiereserve beschermd wonen.	€ 472.802	€ 398.525	€ 433.470	€ 344.101	€ 258.987
9.3	Vervangen telemetriesysteem	De WDW maakt gebruik van een telemetriesysteem voor de besturing, monitoring en alarmering van installaties in de openbare ruimte. De leverancier van het huidige systeem is failliet. Op korte termijn stopt het gebruik ervan. De gemeenten hebben een tijdelijke licentie. In de loop van 2024 stopt deze en daarmee ook het huidige systeem. Daarom moet er nu een nieuw systeem aangeschaft worden.	€ 0	-€ 22.000	-€ 22.000	-€ 22.000	-€ 22.000
9.4	Dekking rioolheffing telemetriesysteem	De kosten voor het telemetriesysteem worden gedekt uit de rioolheffing.	€ 0	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
	Overige mutaties						
9.5	Uitzetting subsidie aan Mozaïek	Conform besluit bij de budgetovereenkomst met het Theater verhogen we de structurele subsidie.	€ 0	-€ 13.972	-€ 13.002	-€ 27.823	-€ 27.823

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
9.6	Beheer archeologische collectie	De gemeente heeft het beheer van de eigen archeologische collectie uitbesteed aan Museum Kasteel Wijchen. Door gestegen loonkosten van de conservator, komt het museum niet uit met de huidige beheerskostenvergoeding.	€ 0	-€ 7.000	-€ 7.000	-€ 7.000	-€ 7.000
9.7	Bijdrage Regionaal ondersteuningsbureau	Na vaststelling van de begroting 2024 Wijchen werd de hogere bijdrage aan het Regionaal ondersteuningsbureau bekend. Een deel daarvan werkt structureel door in 2025 e.v. Ondertussen heeft het ROB ook een financiële vooruitblik 2025 gegeven m.b.t. het Regioprogramma Jeugd, waar een index wordt toegepast van 7,3% op de personele lasten. Dit leidt tot een hogere bijdrage aan het ROB.	€ 0	-€ 53.160	-€ 45.245	-€ 49.780	-€ 48.443
9.8	Stichting MeerVoormekaar financiële situatie	Stichting MeerVoormekaar heeft recent aangegeven dat zij in financieel zwaar weer verkeren. Gestegen personeelskosten worden genoemd als een belangrijke oorzaak. Onduidelijk is nog wat de structurele (en incidentele) effecten hiervan zijn op de subsidierelatie met de gemeente Wijchen. Stichting MeerVoormekaar is gevraagd te komen met een gedegen onderbouwing van de financiële situatie en een bijbehorend plan.	€ 0	pm	pm	pm	pm
9.9	Exploitatiekosten Zwembad	De exploitatiekosten van het zwembad zijn gestegen op het gebied van energiekosten, personeelskosten, en overige exploitatiekosten. De kosten zijn afgelopen jaren eigenlijk al gestegen, maar konden we opvangen met subsidies vanuit het rijk. Deze subsidies zijn beëindigd. Hoewel de energiekosten wat gedaald zijn, liggen ze nog altijd hoger dan voor de oorlog in Oekraïne. Daarnaast zijn personeelskosten geïndexeerd.	€ 0	-€ 300.000	-€ 300.000	-€ 300.000	-€ 300.000
9.10	Hondenbelasting	Op grond van de Munitax rapportage naar de stand per 1 maart 2024 moet de geraamde opbrengst uit de hondenbelasting neerwaarts worden bijgesteld.	€ 0	-€ 9.000	-€ 9.000	-€ 9.000	-€ 9.000
9.11	Deelneming nutsbedrijven	We ontvangen structureel geen dividend uitkering meer van Vitens.	€ 0	-€ 47.260	-€ 47.242	-€ 47.225	-€ 47.207
9.12	Kosten Regionale Urgentiecommissie	In de beslisnota voor vaststelling van de Huisvestingsverordening gemeente Wijchen 2024 (Z/23/139741) is opgenomen dat de gemeenten in de regio vanaf 2025 meer gaan bijdragen aan de kosten voor de regionale urgentiecommissie.	€ 0	-€ 15.859	-€ 15.859	-€ 15.859	-€ 15.859
9.13	Contract accountant	In de raadsvergadering van 19 december 2023 heeft de gemeenteraad besloten tot gunning van de aanbesteding	€ 0	-€ 46.000	-€ 46.000	-€ 46.000	-€ 46.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
		Accountantsdiensten voor de jaren 2024 t/m 2026 aan Flynth Audit B.V.					
9.14	Representatie college	Mede op grond van de uitgaven in voorgaande jaren, is verhoging van het budget voor representatie structureel noodzakelijk. Dit i.v.m. forse prijsstijgingen voor kosten van catering, horeca, personeel e.d.	€ 0	-€ 9.500	-€ 9.500	-€ 9.500	-€ 9.500
9.15	4-daagse	In verband met toenemende veiligheidsaspecten/-voorschriften, terugtrekkende politie-inzet en gestegen prijzen, dient het jaarlijkse budget voor de Vierdaagse structureel te worden verhoogd.	€ 0	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000
9.16	Pachtopbrengsten Kermis Wijchen	Door herontwikkeling van het gebied "Tussen Kasteel en Wijchens Meer" vervallen de pachtopbrengsten van de borreltent tijdens de carnaval en de kermis.	€ 0	-€ 30.667	-€ 30.667	-€ 30.667	-€ 30.667
9.17	Kermis standplaatsen Wijchen	Op grond van de nieuwe aanbesteding voor kermisstandplaatsen kan de raming hiervoor structureel worden verhoogd. Hier tegenover staan wel kostenstijgingen e.d. Zie hieronder	€ 0	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
9.18	Energie kermissen	Door fors gestegen energieprijzen (elektra en diesel) dient de raming van energie voor de kermissen structureel te worden verhoogd.	€ 0	-€ 21.000	-€ 21.000	-€ 21.000	-€ 21.000
9.19	Huurinkomsten vastgoed	We zien de laatste jaren dat de huurinkomsten op het vastgoed structureel lager uitvalt dan begroot.	€ 0	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000
9.20	Hart van Zuid MFA deel	Het huidig ingeschatte investeringsbudget is € 12,1 miljoen. Met de vastgestelde uitgangspunten Hart van Zuid, moet dit worden opgehoogd naar € 14,5 miljoen. Dit leidt tot hogere kapitaallasten.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 108.000
9.21	Stichting MFA De Zandloper	Volgens de jaarrekening 2023 zijn vooral de energiekosten fors gestegen. De stichting kan dat in 2024 incidenteel opvangen. De budgetsubsidie voor de nieuwe subsidieperiode van vier jaren vanaf 2025 indexeren en verhogen met € 4.000 per jaar.	€ 0	-€ 4.000	-€ 4.000	-€ 4.000	-€ 4.000
9.22	Groenonderhoud schoolpleinen bij de MFA's (Multi Functionele Accommodaties)	Met de scholenstichting hebben wij in 2016 afgesproken dat het groenonderhoud op de schoolpleinen door gemeente Wijchen zou worden uitgevoerd, dit is echter nooit geëffectueerd, wij zijn dit contractueel verplicht.	€ 0	-€ 10.500	-€ 12.500	-€ 12.500	-€ 12.500
9.23	Onderhoud vastgoed	We hebben een schouw laten uitvoeren op onze panden. Daaruit blijkt dat ons meerjaren onderhoudsplan up-to-date is. Vanwege indexaties, wettelijk voorschriften op het	€ 0	-€ 160.000	-€ 160.000	-€ 160.000	-€ 160.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
		(vervroegd) vervangen van TL-buizen naar led verlichting en het aanpassen van het uitvoeren van schilderwerk van 8 jaar naar 6 jaar, is een hogere benodigde dotatie in de onderhoudsreserve noodzakelijk.					
	TOTAAL		0	-757.918	-751.015	-770.354	-876.999

10. Stofkam

Door alle budgetten op detailniveau af te zetten tegen de realisatie van de laatste drie jaar, hebben we structurele onderuitputting op budgetten in beeld gebracht. Daar waar structureel ruimte in de begroting is ontstaan, ramen we de budgetten nu af. Deze actie leidt niet tot verminderde dienstverlening of verminderde uitvoering van taken.

Onderwerp	Bedrag stofkam
Externe communicatiekosten	€ 8.402
Schoonmaakkosten gymzalen	€ 2.000
Schoonmaakkosten MFA's	€ 1.000
Facilitair sociaal wijkteam	€ 2.000
Schade(vergoedingen)	€ 7.500
DVO Bijsterhuizen verval	€ 11.777
Kosten hondenbelasting	€ 2.000
Stelpost inflatie kapitaallasten	€ 167.374
Gemeentelijke belastingen	€ -33.000
Algemeen - overig maatwerk (WMO)	€ 2.210
Commissie bezwaar en beroep AWB	€ 300
Gezagsdriehoek Tweestromenland	€ 7.063
Veenhof 1712	€ 3.610
Sportzaal exploitatie	€ 15.000
Huurkosten overige eigendommen	€ 20.000
Waterbeleid adviezen	€ 3.000
Milieubeleid adviezen	€ 8.000
Bijstellen bestemmingsplannen	€ 5.000
Vastgoedinformatiesysteem	€ 4.000
Digitale luchtfoto's	€ 7.000
Exploitatie parkeergarage	€ 15.000
Verwerking plantsoenafval	€ 20.000
Opbrengsten inritten	€ 30.000
Abonnementskosten	€ 10.000
Onderzoekskosten openbare verlichting	€ 10.000
Gladheidsbestrijding	€ 10.000
APV	€ 5.000
Welstandstoezicht	€ 10.000
Verzekeringen	€ -63.000
Inspecties kinderopvang	€ 10.000
Bijzondere bijstand, diensten derden	€ 3.000
Bijzondere bijstand, verhaal uitkeringen	€ 5.000
Bijzondere bijstand, overig	€ 4.500
Leerlingenvervoer	€ 23.491
Vrijwilligerswerk	€ 3.500
Ondersteuning accommodatiebesturen	€ 4.386
Gehandicaptenbeleid	€ 100
Indicaties WMO Ind. voorzieningen	€ 3.000
Lokale Toegangspoort	€ 20.000
Schuldhelpverlening	€ 7.000
Uitvoering WMO beleidsplan	€ 4.275
WMO woonvoorzieningen	€ 11.540
WMO vervoersvoorzieningen	€ 19.379
Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)	€ 33.523
Stelpost onderwijshuisvesting	€ 77.000
Wet verplichte GGZ	€ 60.000
Uitvoering lokaal gezondheidsbeleid	€ 6.150
TOTAAL STOFKAM	€ 587.080

11. Nieuw beleid structureel

Onderstaande posten betreffen nieuw beleid voor 2024 en verder. Met het vaststellen van de Perspectiefnota accordeert de raad deze uitzettingen.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Bedrag investering	2024	2025	2026	2027	2028
Nieuw beleid, met dekking								
11.1	Inkomst SUP gelden	De gemeente ontvangt uit de regeling Sup-gelden (Single-use plastic) een bedrag van € 125.000. Dit is ter vervanging van de zwerfafvalvergoeding die we eerder ontvingen.		€ 125.400	€ 125.400	€ 125.400	€ 125.400	€ 0
11.2	Afvalbakkenplan	Met de Single-use plastic regeling beoogt de overheid de hoeveelheid plastic in het zwerfafval terug te dringen. Daarvoor dient de gemeente wel een zwerfafvalplan en een afvalbakkenplan op te stellen.		-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	€ 0
11.3	Participatie projecten	De gemeente ontvangt uit de regeling Sup-gelden een bedrag van € 125.000. Voor het nakomen van bestaande afspraken en het initiëren van nieuwe initiatieven is een bedrag nodig.		-€ 78.000	-€ 78.000	-€ 78.000	-€ 78.000	€ 0
11.4	Opbrengst Leges Burgerzaken	De verwachte paspoortpiek die tot 2028 zal blijven stijgen genereert een hogere opbrengst uit de leges. Vanaf eind 2028 zal de paspoortpiek naar verwachting weer langzaam afnemen.			€ 121.454	€ 131.428	€ 141.272	€ 151.732
11.5	Kosten Leges	Om de grote aantallen aanvragen te kunnen opvangen die voortkomen uit de paspoortpiek is extra fte nodig. Deze extra kosten worden uit de opbrengsten leges bekostigd. De extra uitgaven bedragen 50% van de extra inkomsten.			-€ 78.200	-€ 78.200	-€ 78.200	-€ 78.200
11.6	Applicatie kostendekkendheid	Om het proces omtrent kostendekkendheid van leges te verbeteren op het gebied van efficiëntie, nauwkeurigheid en daarnaast ook op het gebied eenvoud en overdraagbaarheid is er behoefte aan de aanschaf van de applicatie kostendekkendheid.nl. De kosten van de applicatie worden gedekt door de leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing.		-€ 3.000	-€ 1.567	-€ 1.567	-€ 1.567	-€ 1.567

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Bedrag investering	2024	2025	2026	2027	2028
	Nieuw beleid zonder dekking							
11.7	Beachvelden Arcus	Initiatiefnemers vanuit sportcentrum Arcus hebben het plan opgepakt om een beachveld (te gebruiken voor bijv. 3 volleybalvelden of 1 handbalveld) te realiseren naast sportcentrum Arcus. Het is openbaar toegankelijk zodat o.a. de scholen hier gebruik van kunnen maken. Het onderhoud komt bij sportcentrum Arcus te liggen.	€ 32.000		-€ 2.240	-€ 2.240	-€ 2.240	-€ 2.240
11.8	Bluswatervoorziening	Bij brandbestrijding is bluswater onmisbaar voor de brandweer. Daarom zijn voldoende bluswatervoorzieningen belangrijk. De eindverantwoordelijkheid voor (openbare) bluswatervoorziening en bereikbaarheid ligt bij de gemeente. Bij herbouwprojecten was er echter nog geen beleid over de financiering van de realisatiekosten. Het college van Wijchen heeft inmiddels uitgangspunten vastgesteld. Daardoor wordt 100% van de realisatiekosten nu betaald door de gemeente. Er is echter nog geen structurele dekking voor deze kosten, die naar verwachting € 18.000 per jaar bedragen.		-€ 9.000	-€ 18.000	-€ 18.000	-€ 18.000	-€ 18.000
11.9	Bijdrage Technieklokaal Wijchen	In 2023 is het Technieklokaal Wijchen opgehouden te bestaan. Mede vanwege de vele technische bedrijven in Wijchen is de noodzaak van een doorstart van het Technieklokaal van belang. Samen met het bedrijfsleven en de onderwijspartners wordt gewerkt aan een doorstart in september 2024. Tot 2023 werden hiervoor rijksmiddelen beschikbaar gesteld. Nu deze zijn vervallen, wil de gemeente bijdragen aan de doorstart. Ook het bedrijfsleven en de onderwijspartners zullen een bijdrage doen.		-€ 10.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000
11.10	Kasteel Wijchen	De doelstelling van de gemeente is om het Kasteel zo optimaal mogelijk te gebruiken voor intern gebruik en het Kasteel maximaal beschikbaar te stellen aan haar inwoners, ondernemers en voor toeristen. De bezettingsgraad is in 2023 toegenomen met 15 % en het museumbezoek is		-€ 58.500	-€ 117.000	-€ 117.000	-€ 117.000	-€ 117.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Bedrag investering	2024	2025	2026	2027	2028
		gestegen van 12.500 naar 18.000 betalende bezoekers. Om de doelstellingen, de stijgende verhuur en museumbezoek in goede banen te blijven leiden, dient het exploitatiebudget structureel te worden verhoogd, omdat dit met de huidige bezetting niet uit kan en de stijgende bezoekersaantallen leiden tot hogere exploitatiekosten.						
11.11	Verbouw gemeentewerf, ophoging budget	De "oude" server ruimte op de gemeentewerf staat leeg sinds Ict is ondergebracht bij de IRVN. Onze collega's van bevolking maken tijdens verkiezingen gebruik van de aanwezige vergader- en instructieruimtes op de werf. Gedurende die periodes zijn de vergaderruimtes niet beschikbaar. Daarnaast blijken de aanwezige ruimtes te krap voor instructies aan onze wijkbeheer medewerkers. In 2023 is reeds een begin gemaakt met verbouw. Abusievelijk zijn bij de aanvraag van middelen destijds alleen de installatiekosten aangevraagd. Bouwkundige aanpassingen zijn toen niet meegenomen. Daar vragen we nu middelen voor aan.	€ 45.000		-€ 2.925	-€ 2.925	-€ 2.925	-€ 2.925
11.12	Uitvoering maatregelen Edisonstraat-Einsteinstraat	Het college heeft ingestemd met de uitvoering van maatregelen aan de Edisonstraat-Einsteinstraat. De beslisnota is vastgesteld in de raad van mei.	€ 1.177.000		-€ 40.849	-€ 40.849	-€ 40.849	-€ 40.849
11.13	Formatie op peil	We bekijken regelmatig of de formatie van de WDW aansluit op het takenpakket en ambitieniveau van Druten en Wijchen. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat nieuwe ambities en ontwikkelingen goed afgewogen en vertaald worden naar de benodigde inzet. Extra inzet is nodig op evenementenbeleid. Zie het thema WDW voor meer toelichting op deze functie. Onder gewenst nieuw beleid 15.10 hebben we de overige uitzettingen opgenomen, waarover we bij de Begroting 2025 een besluit laten nemen.			-€ 68.000	-€ 68.000	-€ 68.000	-€ 68.000
	TOTAAL			-€ 48.100	-€ 194.927	-€ 184.953	-€ 175.109	-€ 197.049

12. Effecten uit Programmarapportage mei

Onderstaand overzicht geeft de afwijkingen weer, die we in de Programmarapportage van mei hebben gerapporteerd. Dit leidt tot een bijstelling van de betreffende budgetten in 2024.

Nr.	Onderwerp (<i>bedragen x € 1.000</i>)	Mutatie Prorap mei
12.1	Representatie	-10
12.2	Accountant	-23
12.3	Kosten reisdocumenten	-64
12.4	Leges reisdocumenten	141
12.5	Onderhoudsfond indexatie	-160
12.6	Lagere huuropbrengsten vastgoed	-29
12.7	Restgroen / ruwe grond	-50
12.8	Pachtopbrengsten	-6
12.9	Spuk sport subsidie	-19
12.10	Munitax proceskostenvergoeding	49
12.11	DVO Bijsterhuizen vervalt.	12
12.12	WDW berap 1 (capo)	-267
12.13	Onderhoud kasteel daken	-59
12.14	Rente schatkistbankieren	400
12.15	Dividend vitens	-48
12.16	OZB opbrengst	184
12.17	Hondenbelasting	-9
12.18	Decembercirculaire gemeentefonds	-433
12.19	Vrijval stelpost indexatie	167
12.20	Betaalde VPB	-13
12.21	Plaatsen extra brandkranen	-15
12.22	APV	-23
12.23	Precariobelasting	6
12.24	4-Daagse	-24
12.25	Kermissen	-37
12.26	Leerlingenvervoer	23
12.27	Zwembad Meerval	-300
12.28	Juridische kosten sport	-30
12.29	Amateurkunst subsidies	9
12.30	Theater subsidie	-16
12.31	Onderhoud schoolpleinen	-11
12.32	Inspecties kinderopvang	25
12.33	ROB bijdrage	-50
12.34	Vrijval stelpost participatie	345
12.35	Vrijval stelpost herverdeling participatie	96
12.36	Participatie	-38
12.37	WMO vervoer	81
12.38	GGD	43
12.39	Marn	81
12.40	ODRN	-11
12.41	Bestemmingsplannen	35
12.42	Bouwleges	843
12.43	Overig	9
	TOTAAL	804

13. Posten incidenteel

Onderstaande posten betreffen mutaties op incidentele ramingen t.o.v. de actuele meerjarenbegroting. (Min is nadeel)

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
Budget neutrale mutaties bestaand beleid							
13.1	Pilot herstelgerichte inloop	De Pilot herstelgerichte inloop heeft vertraging opgelopen. Hier begroten we conform het geactualiseerde bestedingsplan dat nu doorloopt in 2025.	€ 36.700	-€ 59.750			
13.2	Pilot herstelgerichte inloop, dekking reserve	De Pilot herstelgerichte inloop heeft vertraging opgelopen. Hier ramen we de reeds beschikbare dekking vanuit de reserve in de jaarschijven.	-€ 36.700	€ 59.750			
13.3	Opstellen saneringsprogramma woningen	Inhuur akoestisch bureau voor opstellen van een saneringsprogramma voor restant A en B lijst woningen. Op de A-lijst staan woningen die op 1 maart 1986 een geluidbelasting wegverkeerslawaaï ondervonden van 65 dB(A) of hoger én waar gevelmaatregel noodzakelijk kunnen zijn. Op de B-lijst staan saneringswoningen met een geluidbelasting van 60 dB(A) tot en met 64 dB(A). Het gaat om 122 woningen. Voor het opstellen van het saneringsprogramma huren we een akoestisch bureau in.	-€ 52.650				
13.4	Subsidie Rijk voor opstellen saneringsprogramma woningen A en B lijst	Subsidie van Rijk voor het opstellen van een saneringsprogramma voor restant A en B lijst woningen.	€ 52.650				
13.5	Actualisatie omgevingsplan Teersdijk	Het huidige budget voor actualisatie omgevingsplannen moet worden verhoogd voor de actualisatie van het omgevingsplan Teersdijk. Dekking is er vanuit de reserve Omgevingsplannen.	-€ 15.000				
13.6	Dekking actualisatie omgevingsplan Teersdijk	Dekking vanuit de Reserve Actualisatie Omgevingsplannen	€ 15.000				
13.7	Herstel bakenbomen	De bakenbomenstructuur langs de Maas raakt steeds meer in verval. Om instandhouding en herstel aan te pakken, is in opdracht van provincie Noord Brabant een bakenbomenstrategie opgesteld.		-€ 37.500	-€ 10.000	-€ 25.000	-€ 2.500

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
		Voor uitvoering van de bakenbomenstrategie op het gehele Wijchens grondgebied is €75.000 geraamd. Dit bedrag is verspreid over de jaren 2024-2028. In de bestuursovereenkomst Meanderende Maas heeft Wijchen €37.500 (van de totaal geraamde €75.000) toegezegd voor de bakenbomenstrategie binnen het projectgebied van de Meanderende Maas. Dit bedrag is verspreid over de jaren 2024-2028.					
13.8	Inzet reserve LOP	We hebben hiervoor gespaard in de reserve Landschaps Ontwikkelings Plan		€ 37.500	€ 10.000	€ 25.000	€ 2.500
13.9	Aanschaf extra GFT cocons	In verband met uitbreiding van appartementen in het centrum en omgeving centrum en door het bewuster worden van afvalscheiding is uitbreiding van 3 GFT cocons noodzakelijk. Extra ledigen van bestaande cocons is duurder dan uitbreiding.	-€ 11.400				
13.10	GFT cocons ten laste van afvalvoorziening	We dekken de meerkosten uit de egalisatievoorziening afval.	€ 11.400				
Overige mutaties bestaand beleid							
13.11	Verlenging Pilot Mantelzorgmakelaar	De pilot Mantelzorgmakelaar wordt verlengd met 1,5 jaar. Om dit mogelijk te maken schuiven we een deel van het reeds beschikbare budget mantelzorg 2024 door naar 2025. Over de jaren heen is dit dus budgetneutraal.	€ 36.630	-€ 36.630			
13.12	Munitax	Hoewel het aantal bezwaarschriften in 2024 beduidend lager is dan in 2023, schat Munitax ook nog voor 2025 extra kosten in. Vooral omdat het aantal beroepsschriften, volgend uit afgewezen bezwaarschriften, nu ook behoorlijk is toegenomen. De inzet verschuift zich daarmee in van de afhandeling van bezwaarschriften naar de afhandeling van beroepsschriften. Voor 2026 en verder gaan we er vanuit dat het niveau van bezwaar- en beroepsschriften weer genormaliseerd is.		-€ 350.000			
13.13	Opbrengst bouwleges	De afgelopen jaren zijn de legesopbrengsten structureel hoger uitgevallen dan begroot en de verwachting is dat dit de komende jaren ook zo zal zijn, vanwege een aantal grote projecten. Daarom nemen we de extra opbrengsten incidenteel op.		€ 355.000	€ 217.000	€ 217.000	

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
13.14	Kosten bouwleges	Om de bestaande aanvragen en de te verwachten grote aanvragen m.b.t. met name woningbouw de komende jaren te kunnen opvangen, is extra personeel nodig. Deze extra kosten kunnen uit de opbrengsten leges worden bekostigd. De opgave extra kosten zijn op basis van inhuur 1 fte.	-€ 37.500	-€ 150.000	-€ 150.000	-€ 150.000	
13.15	Westwijzer afwaarderen boekwaarde huidig object	Met het bouwen van MFA Westwijzer moeten we de bestaande objecten afwaarderen naar nihil.	-€ 451.609				
	Totaal uitzettingen bestaand beleid		-€ 452.479	€ -181.630	€ 67.000	€ 67.000	€ 0
	Nieuw beleid incidenteel met dekking						
13.16	ZonMw subsidie thuiswonende mensen met dementie	ZonMw heeft een subsidie toegekend voor de doorontwikkeling en innovatie aanbod dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie. We ramen hier het bestedingsplan 2025 en 2026.		-€ 78.584	-€ 45.166		
13.17	ZonMw subsidie thuiswonende mensen met dementie	ZonMw heeft een subsidie toegekend voor de doorontwikkeling en innovatie aanbod dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie. We ramen hier de inkomst vanuit ZonMw 2025 en 2026.		€ 78.584	€ 45.166		
13.18	ZonMw subsidie Buurttuin Buizerdstraat	ZonMw heeft een subsidie toegekend voor de ontwikkeling van een buurtmoestuin in Wijchen Noord. We ramen hier het bestedingsplan 2025 en 2026. Dit betreft grotendeels een subsidie aan Stichting Wijchen Gezond.		-€ 80.000	-€ 120.000		
13.19	ZonMw subsidie Buurttuin Buizerdstraat	ZonMw heeft een subsidie toegekend voor de ontwikkeling van een buurtmoestuin in Wijchen Noord. We ramen hier de inkomsten 2025 en 2026.		€ 80.000	€ 120.000		
13.20	SPUK Versterken van het Bibliothekennetwerk	SPUK Versterken van het Bibliothekennetwerk. Er is aanvraag ingediend voor het versterken van de vestiging in Bergharen om dit servicepunt te ontwikkelen tot een volwaardige bibliotheekvoorziening. We ramen hier de uitgaven.		-€ 183.000			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
13.21	SPUK Verstevenigen van het Bibliothekennetwerk	SPUK Verstevenigen van het Bibliothekennetwerk. Het kabinet stelt in de Voorjaarsnota extra subsidie beschikbaar i.v.m. overschrijding budget.		€ 183.000			
13.22	Inrichten deel Kasteeltuin als tijdelijke parkeervoorziening	Conform raadsvoorstel nemen we de financiële consequenties mee van de kosten voor een tijdelijke parkeervoorziening. Tijdens de bouw van de 1e fase van het project TKWM is hinder te verwachten voor winkelend publiek, centrumbewoners en ondernemers doordat er minder parkeerplaatsen beschikbaar zijn voor de auto en de fiets in dit deel van het centrum. Voorgesteld wordt om in de kasteeltuin tijdens de werkzaamheden van fase 1, ongeveer 75 tijdelijke parkeerplaatsen aan te leggen.		€ 250.000			
13.23	Dekking Algemene Reserve	Conform raadsvoorstel dekken we de incidentele kosten voor het tijdelijk parkeren uit de algemene reserve.		-€ 250.000			
13.24	Fietsvoorziening TKWM (pilot)	Conform raadsvoorstel nemen we de financiële consequenties mee van de kosten voor een in pandige fietsvoorziening. Vooruitlopend op de realisatie van de in pandige fietsvoorziening in fase 1 van TKWM wordt een pilot gehouden voor de huur van een fietsenstalling van 3 jaar (gelijk aan de eerste bouwphase). De eerste periode wordt gedekt uit de grondexploitatie TKWM.			€ 33.033	€ 60.984	€ 60.984
13.25	Dekking Algemene Reserve	Conform raadsvoorstel dekken we de incidentele kosten voor de fietsvoorziening uit de algemene reserve.			-€ 33.033	-€ 60.984	-€ 60.984
13.26	TussenThuis	Conform de nota actualisatie gezamenlijke opgave asiel gaan we een TussenThuis realiseren in Wijchen. De locatie zal naar verwachting in gebruik worden genomen per 01/09/2024. In 2024 hebben we een bedrag van € 160k geraamd om de locatie gebruiksklaar te maken. Daarnaast zal de reguliere exploitatie per 01/09 starten.		-€ 410.000	-€ 750.000	-€ 750.000	-€ 500.000
13.27	TussenThuis	De kosten worden gedekt uit de eigen bijdragen en een bijdrage van het ministerie.		€ 410.000	€ 750.000	€ 750.000	€ 500.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
	Nieuw beleid incidenteel zonder dekking						
13.28	Nieuwbouw zwembad De Meerval	De raad opteert voor nieuwbouw van het zwembad. Het raadsbesluit om tot voorbereiding van de nieuwbouw over te gaan wordt op 20 juni 2024 behandeld. Voorafgaand aan het feitelijke investeringsbesluit van de raad is een budget nodig voor diverse onderzoeken. • Een projectleider; • het opstellen van een plan van aanpak en een projectplan; • de noodzakelijke onderzoeken; • het opstellen van een vraagspecificatie (programma van eisen).	-€ 50.000	-€ 75.000	-€ 275.000		
13.29	Klim- en Speelbos	In het coalitieprogramma is een Klim- en speelbos opgenomen. Voorafgaand aan het investeringsbesluit van de raad is een budget nodig voor de uitvoering van enkele onderzoeken en de inhuur van een extern bureau om te komen tot een compleet ontwerp incl. financiële raming en participatie traject. We verkennen hierbij de mogelijkheid tot het combineren van een speel- en klimbos met een uitkijktoren.	-€ 20.000				
13.30	Integrale aanpak bedrijven terrein Oost: Omgevingsplan Bedrijventerrein Wijchen Oost	Het huidig bestemmingsplan (sinds 1 januari 2024 onderdeel van het tijdelijk omgevingsplan) bedrijventerrein Wijchen Oost moet worden geactualiseerd. Dit vanwege nieuwe wetgeving, inzichten op gebied van milieu, veiligheid, regionale afspraken en lokaal beleid. Bovendien valt actualisering onder de nadere uitwerking van de Toekomstvisie werkplaats Wijchen (Raad, 2021). Actualisering bestaat uit een inventarisatie van de aanwezige activiteiten ('ruimtegebruik, duurzaamheid en mobiliteit') en een afweging daarvan, welke daarvan bijdragen aan dit bedrijventerrein en welke niet en het vervolgens opstellen van het omgevingsplan. Vanuit de post actualiseren omgevingsplannen is hiervoor € 57.597 beschikbaar. Dit is verrekend in het gevraagde budget.	-€ 0	-€ 17.403	-€ 40.000	-€ 30.000	€ 0

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
13.32	Integrale aanpak bedrijventerrein Oost: Vergroenen bedrijventerrein Wijchen Oost	In de Toekomstvisie Wijchen oost is opgenomen dat het bedrijventerrein een groenere uitstraling moet krijgen. Bovendien draagt het bij aan de aanpak van hittestress, biodiversiteit en aanpak van parkeeroverlast door strategisch groen aan te leggen. Mede door een bijdrage van de provincie Gelderland is er een kansenboek opgesteld in samenwerking met ondernemers en medewerkers van de gemeente Wijchen. Om een begin te kunnen maken met de aanleg vragen we budget aan.	-€ 40.000	-€ 50.000			
13.33	Budget voor ruimtelijke verkenning Wijchen (motie gemeenteraad)	In december 2023 heeft de gemeenteraad aan het college verzocht een onderzoek te doen naar de mogelijkheid om Wijchense bedrijven vanaf bestaande bedrijventerreinen te verplaatsen naar het nieuwe Bijsterhuizen. Dit onderzoek is verbreed naar de ruimtelijke toekomst van Wijchen na 2030. Voor dit onderzoek wordt nu budget gevraagd. Hierover volgt een nota aan de raad.	-€ 40.000				
13.34	Bewindvoering in gemeentelijke handen	De gereserveerde middelen ad € 15.000 zijn niet overgeheveld van 2023 naar 2024, dus die middelen vallen zijn vrij gevallen in 2023. Nu vragen we deze 15K in 2024 aan voor een onderzoek naar een betere in-, door- en uitstroom. Een beslisnota hierover is aan de raad verzonden.	-€ 15.000				
13.35	Gelijkheidsmonument	N.a.v. een motie van de raad om te komen tot een gelijkheidsmonument is de aanvankelijke opzet omgevormd tot een concretere aanpak. In nauwe samenwerking met de Kunstkring Wijchen wordt gekomen tot een kunstzinnige verbeelding in de openbare ruimte, gerelateerd aan artikel 1 van de Grondwet. De benodigde dekking is ter aanvulling van het beschikbare budget in de periode 2024 - 2026.	€ 25.200	-€ 18.500	-€ 11.000		
13.36	Actualiseren Groenbeleidsplan WDW	Het groenbeleid is verouderd (2004). Het inhuren van externe ondersteuning en advisering ramen we op € 60.000. Het totale benodigde budget bedraagt € 90.000 voor de gemeenten Druten en Wijchen samen.	-€ 60.000				
13.37	Fietspaden Bijsterhuizen 30e straat	Er moet groot onderhoud gedaan worden nabij Bijsterhuizen 30e en 31e straat. Dit is het moment om de veiligheid te vergroten en de snelheid te verlagen.	-€ 150.000				

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
		Hiervoor is onderzoek gedaan. Met de aanleg van rode fietsstroken wordt de verkeersveiligheid vergroot. Dit wordt samengevoegd met het onderhoudsbudget, dat beschikbaar is vanuit de IBOR, om in één project Bijsterhuizen 30e en 31e aan te pakken. Dit wordt in 2024 opgepakt.					
13.38	Drutenseweg - Ronde van Cittersweg	De provincie is regulier onderhoud aan de N845 aan het voorbereiden. Op verzoek van gemeente Wijchen is een extra aanpassing onderzocht op de Van Cittersweg. De provincie is voornemens om een rotonde aan te leggen, ter verbetering van het kruispunt. Dit komt uit het Mobiliteitsplan en het MUP Mobiliteit van 2021 (Zaaknummer: 68537). De provincie betaalt 75% van de aanpassing. Voor Wijchen gaat om een cofinanciering van €280.000.	-€ 280.000				
13.39	Hoogwaardige fietsroute Alverna- TKWM	Het verder uitwerken tot en met de aanbesteding voor de aanleg van een hoogwaardige fietsroute tussen Alverna en TKWM. De beslissing hierover is in de raad vastgesteld.	-€ 170.000				
13.40	Inlopen en ontmoeten Kompas	In Wijchen noord willen we het inlopen en ontmoeten voor de buurt in het Kompas stimuleren samen met het ZZG en Talis. Daarvoor willen we aan de voorkant van het Kompas aan de Passedwardsstraat openslaande deuren realiseren met een terras. Nu staan er twee vuilcontainers voor de deur. Voor het verplaatsen van de vuilcontainers, waar we 50 meter verderop ruimte hebben gevonden, en de aanleg van het terras is incidenteel geld nodig.	-€ 19.000				
	Totaal Incidenteel nieuw beleid		-€ 818.800	-€ 160.903	-€ 326.000	-€ 30.000	€ 0

14. Incidenteel totaalbeeld

Incidenteel meerjarenperspectief (x € 1)	2024	2025	2026	2027	2028
Programmabegroting 2020					
Ondernemers Awards		-7.500		-7.500	
Perspectiefnota 2021					
WDW (3.08)	-23.000				
Begroting 2023					
Herstelgerichte inloop volwassenen	-92.000				
Herstelgerichte inloop volwassenen	92.000				
Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen	-25.000	-36.397			
Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen	25.000	36.397			
Groene snelheidsmeter met spaarpot voor goede wijkbestemming	-7.000				
MUP Mobiliteit	-45.000				
Actieplan communicatie klimaatadaptatie	-60.000	-60.000			
Integraal plan WDW	-68.040	-35.640	-19.440		
Perspectiefnota 2023					
Munitax hogere bijdrage i.v.m. bezwaarschriften	-542.000				
Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer	-100.000	-50.000			
Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer	-20.000	-20.000			
Extra FTE toezicht kabels en leidingen	-31.500	-31.500			
Tijdelijke Urenuitbreiding GR IBO	-1.840				
Wijchen schaatst	-14.000		-14.000		
Extra onderhoud wegen	-550.000				
Extra onderhoud wegen afdekking	550.000				
Hondenuitlaatplaatsen	-15.000				
Dekking hondenbelasting	15.000				
Kosten verplaatsing weekmarkt i.v.m. Wijchen Schaatst	-6.500		-6.500		
STORM aanpak 2024-2026	-19.242	-20.119	-42.300		
We gaan bouwen	-10.000				
pilot BSO+	-20.000				
Armoedebeloid	-5.000				
Dienstverlening dichtbij	-23.333				
Wijchen Herdenkt 80 jaar vrijheid	-25.000				
Groenblauwe raamwerk binnen Groene MetropoolRegio	-5.000				
Exploitatie kasteel: Uitbreiding formatie t.b.v. beheer kasteel Wijchen	-25.000				
Begroting 2024					
Doorontwikkeling WDW	-154.000				
Rekenkamer	-18.800	-17.800			
Archiefwet	0	-55.000			
Samen actief en sportief.	-60.000	-60.000	-60.000		
Motie Inzet verenigingsmonitor Wijchen	-15.000				
Startup Wijchen	-5.000	-5.000	-5.000		
Speel-o-theek	-15.000	-15.000			
Hart van Zuid opgaven	-65.000				
Tijdelijke huisvesting Basisschool Zuiderpad	-170.000	-70.000	-70.000	-70.000	

Incidenteel meerjarenperspectief (x € 1)	2024	2025	2026	2027	2028
Geluidmetingen bij evenementen in centrum Wijchen	-15.000	-15.000			
Openbare laadpalen	-10.000	-10.000			
Opkomst bevorderende activiteiten	-4.900	-4.900			
Deelname Nijmegen on Stage	-5.000				
Fietsenstalling Mozaïek	-14.000				
MFA noorderlicht	-25.000				
Plankosten Kraanvogel fase 1b	-50.000				
Vervangingsreserve theater	-359.000				
Bibliotheek 2024	-71.000				
Afronding	140	140	440		
RvN@ versterken MKB en verbinding onderwijs	-14.000				
Winstnemingen bouwgrond	0	262.000	1.093.000	749.000	
Perspectiefnota 2024					
<i>Incidentele effecten Programmarapportage Mei 2024 (hoofdstuk 12)</i>	804.000				
<i>Onontkoombaar (hoofdstuk 13)</i>					
Verlenging Pilot Mantelzorgmakelaar	36.630	-36.630			
Munitax		-350.000			
Opbrengst bouwleges		355.000	217.000	217.000	
Kosten bouwleges	-37.500	-150.000	-150.000	-150.000	
Westwijzer afwaarderen boekwaarde huidig object	-451.609				
<i>Nieuw beleid (hoofdstuk 13)</i>					
Nieuwbouw zwembad De Meerval	-50.000	-75.000	-275.000		
Klim- en Speelbos	-20.000				
Integrale aanpak bedrijven terrein Oost: Omgevingsplan Bedrijventerrein Wijchen Oost	-0	-17.403	-40.000	-30.000	
Integrale aanpak bedrijventerrein Oost: Vergroenen bedrijventerrein	-40.000	-50.000			
Budget voor ruimtelijke verkenning Wijchen (motie gemeenteraad)	-40.000				
Bewindvoering in gemeentelijke handen	-15.000				
Gelijkheidsmonument	25.200	-18.500	-11.000		
Actualiseren Groenbeleidsplan WDW	-60.000				
Fietspaden Bijsterhuizen 30e straat	-150.000				
Drutenseweg - Ronde van Cittersweg	-280.000				
Vorbereidingskosten fietsroute Alverna -TKWM	-170.000				
Inlopen en ontmoeten Kompas	-19.000				
Mutaties bouwgrond	29.000	-262.000	-355.000	-749.000	5.000
TOTAAL Incidenteel	-2.560.294	-819.852	262.200	-40.500	5.000

15. Gewenst nieuw beleid ter afweging bij de Begroting 2025 (nog niet toegekend)

Onderstaande posten zijn richting gevend en werken we verder uit richting de Begroting 2025. Vooralsnog zijn deze uitzetting niet mee gerekend in voorliggend meerjarenperspectief. Hier wordt dus bij de Perspectiefnota geen besluit over gevraagd. In de kolom I/S geven we weer of de uitzetting Incidenteel of Structureel is.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2024	2025	2026	2027	2028
15.1	4 Padelbanen: Schaarweide en Grootven onderhoud- en renovatiekosten	Er lopen twee verzoeken voor de aanleg van twee padelbanen. Als dit realiseerbaar blijkt te zijn, dan nemen we de padelbanen op in het RSA. De jaarlijkse dotatie aan de RSA tennisbanen dient te worden verhoogd t.b.v. renovatie toplaag padelbanen. Conform de afspraken uit de RSA betalen de gemeente en de vereniging beiden een deel van de onderhoudskosten.	S		-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000
15.2	Inwonerspeiling (prestatie-indicator waardering voor onze dienstverlening. (bestaand beleid))	Het plan omvat externe en interne klantsignalen. Deze kosten hebben betrekking op externe klantsignalen. We willen direct feedback over de waardering van onze dienstverlening om gedurende het jaar de dienstverlening waar nodig te verbeteren. Ook willen we dat inwoners en ondernemers gaan participeren door klantpanels in te stellen. In de WDW hebben we afgesproken via de inwonerspeiling onze dienstverlening te monitoren. In de Agenda Dienstverlening hebben we afgesproken van incidentele monitoring naar een structurele monitoring van klantsignalen te willen ontwikkelen.	S		-€ 18.000	-€ 26.700	-€ 18.000	-€ 26.700
15.3	Dorpspromotie	Voor de promotie van de gemeente Wijchen gericht op eigen inwoners en recreanten in een straal van 30 km rondom Wijchen, zetten wij WijchenisPromotie in als aanvulling op de regionale marketing door TVAN. Om Wijchen gericht op de kaart te zetten en om recreatiedruk beter te spreiden over de hele gemeente willen we extra inzetten op lokaal en regionaal bereik en vindbaarheid van de lokale marketing via website en socials. Daarbij sporen we de toeristische sector aan om ook bij te dragen. Collectief bereiken we meer dan ieder voor zich.	S		Pm	pm	pm	pm
15.4	Uitkijktoren	In het coalitieakkoord staat de wens om een uitkijktoren toe te voegen. Een uitkijktoren is een publiekstrekker. Op de juiste locatie gesitueerd (daar waar wat te zien valt) neemt de recreatiedruk toe, en kan zij de druk elders	S			pm	pm	pm

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2024	2025	2026	2027	2028
		verlichten. Maar een toren van 7 a 10 meter hoog in staal/hout constructie is niet goedkoop. We gaan uit van een investering van € 100k. We verkennen eerst de mogelijkheid om de uitkijktoren te combineren met een klim- en speelbos.						
15.5	Indexering Geldterugregeling	Naar aanleiding van de motie in de raad "Indexeer de regelingen" (20-04-2024) verhogen we de bedragen bij start van het kalenderjaar voor verstrekkingen op basis van de Geldterugregeling, afgerond op 5 euro.	S		-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000
15.6	Indexering Kindregeling	Naar aanleiding van de motie in de raad "Indexeer de regelingen" (20-04-2024) verhogen we de bedragen bij start van het kalenderjaar van verstrekkingen op basis van de Kindregeling, afgerond op 5 euro.	S		-€ 8.500	-€ 8.500	-€ 8.500	-€ 8.500
15.7	Motie wel doen (PvdA)	We bieden een Wijchense inwoner met afstand tot de arbeidsmarkt een kans op succes op de arbeidsmarkt door de kandidaat bij de WDW onder te brengen. Bovendien willen wij (de WDW) een voorbeeld zijn voor andere werkgevers, door een proefplaatsing met zicht op vast werk speciaal aan te bieden. Daarmee handelen we in de geest van het initiatiefvoorstel Wél-doen van de PvdA. Een beslisnota aan de raad hierover volgt voor de begroting 2025.	S		Pm	Pm	Pm	Pm
15.8	Participatie en cocreatie	Inzet van maximaal gebied coördinatoren. Deze gebied coördinatoren geven invulling aan wijk en kerngericht werken zoals beschreven in het participatie en cocreatie kader. De structurele inzet is afhankelijk van het bestuurlijk besluit. Het beleid is in mei in het college en in juni in de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.	S		-€ 285.000	-€ 285.000	-€ 285.000	-€ 285.000
15.9	Participatie en cocreatie	Een werkbudget voor de drie gebied coördinatoren om de wijk en kernenaanpakken op te stellen. De investering afhankelijk is van het bestuurlijk besluit. Het beleid wordt in mei in het college en in juni in de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd. Dit vloeit voort vanuit onze ambities in het Coalitieakkoord, Strategisch Kompas, Actieplan Doorontwikkeling WDW en Agenda Dienstverlening.	S		-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000
15.10	Formatie op peil	We bekijken regelmatig of de formatie van de WDW aansluit op het takenpakket en ambitieniveau van Druten en Wijchen. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat	S		-€ 110.000	-€ 110.000	-€ 110.000	-€ 110.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2024	2025	2026	2027	2028
		nieuwe ambities en ontwikkelingen goed afgewogen en vertaald worden naar de benodigde inzet. Extra inzet is nodig op onder andere evenementen, ondermijning en veiligheid, woningbouw die zich door vertaald naar andere diensten. Zie het thema WDW voor meer toelichting op deze functies.						
15.11	Evenementen leefbaarheid kernen gemeente Wijchen	Op grond van de resultaten van het onderzoek naar de toekomst van de dorpskernen, willen we de financiële bijdrage aan de leefbaarheid zoals kernen per dorpskern structureel verhogen naar € 2500 per kern.	S		-€ 6.935	-€ 6.935	-€ 6.935	-€ 6.935
15.12	Formatie Griffie	De werkgeverscommissie van de raad heeft het college verzocht om in de Perspectiefnota een PM-post op te nemen m.b.t. de formatie van de griffie. De werkgeverscommissie biedt de raad voor de begroting 2025 een nota aan.	S		Pm	Pm	Pm	Pm
15.13	Uitvoering beleidsplan natuur & biodiversiteit	Na vaststelling van het beleidsplan in dec. 2019 en concretisering daarvan in 2021 (zie informatienota zaaknr. 22 69907) is de uitvoering opgestart. Voor diverse maatregelen is in de periode tot en met 2026 geld nodig om die uit te kunnen voeren. Naast de kosten uit de notitie concretisering zijn ook de kosten voor aanleg van akkerranden meegenomen (motie stimuleren biodiversiteit akkerranden).	S		Pm	Pm	€ 0	€ 0
15.14	Regionale samenwerking klimaatadaptatie Rijk van Maas en Waal	In 2019 is ingestemd met de Regionale adaptatiestrategie (RAS) Rijk van Maas en Waal. Vervolgens heeft Wijchen geparticipeerd in het Regionaal uitvoeringsprogramma 2020-2023. Een RUP 2025-2030 wordt naar verwachting najaar 2024 aan college/raad voorgelegd en opgevoerd in de begroting 2025. In aanloop daarop wordt de benodigde financiering, zoals afgesproken in de stuurgroep, opgevoerd in het meerjarenperspectief.	S		-€ 13.000	-€ 13.000	-€ 13.000	-€ 13.000
	Totaal Structureel			€ 0	-€471.435	-€480.135	-€471.435	- 480.135
15.15	4 Padelbanen: Schaarweide en Grootven investeringssubsidie	Tv Harava wil padelbanen aanleggen op sportpark Schaarweide, als ook tennisvereniging Grootven (mits dit past binnen geluidsnormen en een eventuele herschikking van sportpark de Wychert). Mocht dit realiseerbaar blijken te zijn, dan dragen we voor de aanleg van de padelbanen	I		-€ 34.000			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2024	2025	2026	2027	2028
		bij aan de kosten (€ 8.500 per baan). In het structureel nieuw beleid nemen we de kosten van het onderhoud van de banen op en de dotatie in het RSA voor de renovatie van de top laag.						
15.16	Onderzoek kruispunt Randweg Noord - Schoenaker	Het kruispunt Randweg Noord – Schoenaker loopt met regelmaat vast. Voor fietsers is er een slechte oversteekbaarheid door brede rijstroken. Om de toekomstige bereikbaarheid en veiligheid te garanderen willen we een onderzoek starten in 2025 naar duurzame, toekomstgerichte oplossingen. Zowel voor de bereikbaarheid en veiligheid van gemotoriseerd verkeer als voor langzaam verkeer.	I		-€ 30.000			
	Totaal Incidenteel			€ 0	-€ 64.000	€ 0	€ 0	€ 0

16. Oplossingsrichtingen

In de Begroting 2024 van Wijchen presenteerden we vanaf 2026 een structureel tekort van zo'n € 2 miljoen. Grootste oorzaak hiervan is de dalende algemene uitkering vanaf 2026. De gemeenteraad heeft met de motie 'regeren is vooruitzien' het college opgeroepen om oplossingsrichtingen uit te werken, mocht het rijk niet (volledig) over de brug komen. In onderstaande tabel zijn oplossingsrichtingen voor het structurele meerjarenperspectief opgenomen die we in eerste instantie hebben voorbereid.

Gezien het feit dat 2025 structureel sluitend is en onzeker is in hoeverre het rijk gemeenten gaat compenseren, stellen we nu nog geen bezuinigingen voor. Door deze lijst op te nemen, bereiden we ons wel voor, mocht het nodig blijken te zijn. De gemeenteraad kan hier door middel van moties of amendementen nu al op bijsturen. Eventuele besluitvorming volgt niet eerder dan noodzakelijk en is uiteindelijk aan de gemeenteraad. Richting de Begroting 2026 vullen we de oplossingsrichtingen aan en werken dit verder uit.

Prog	Programma	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
0	Bestuur en ondersteuning	Inzet surplus algemene reserve	€ 0 tot € 1.000.000	Gemeenten kunnen vanaf volgend jaar het surplus in de algemene reserve (de reserve waar geen bestemming aan is gegeven) aanwenden voor het dekken van structurele exploitatielasten. Van dit vrij besteedbare deel, het surplus, mogen gemeenten 10% inzetten voor het structurele perspectief. De huidige algemene reserve van Wijchen laat dit toe.
0	Bestuur en ondersteuning	Ruimte onder BCF plafond	€ 200.000 tot € 1.100.000	De gemeente Wijchen heeft bij de algemene uitkering, vanuit het voorzichtigheidsprincipe, geen rekening gehouden met een stelpost voor overschrijding van het BCF-plafond. De Provincie adviseert gemeenten hier voorzichtig mee om te gaan. Op basis van de nieuwsbrief van PAUW (bij Mei-circ. 2024) zou een stelpost van maximaal 19 uitkeringspunten acceptabel geacht kunnen worden. Voor Wijchen komt dat neer op maximaal € 1,1 miljoen. Hier ligt mogelijk wat financiële ruimte, maar brengt dan ook een risico met zich mee.
0	Bestuur en ondersteuning	OZB opbrengsten woningen	€ 66.000 tot € 660.000	Bij de berekening van de (Meerjaren-)raming OZB opbrengst van woning eigenaren is voor alle jaren rekening gehouden met de Mei-index 2023. Een verhoging boven de index is mogelijk. Bandbreedte beschrijft een verhoging tussen de 1% en 10%.
0	Bestuur en ondersteuning	OZB opbrengsten niet-woningen eigenaar	€ 23.000 tot € 230.000	Bij de berekening van de (Meerjaren-)raming OZB opbrengst van niet-woning eigenaren is voor alle jaren rekening gehouden met de Mei-index 2023. Een verhoging boven de index is mogelijk. Bandbreedte beschrijft een verhoging tussen de 1% en 10%.
0	Bestuur en ondersteuning	OZB opbrengsten niet-woningen gebruiker	€ 16.000 tot € 160.000	Bij de berekening van de (Meerjaren-)raming OZB opbrengst van niet-woning gebruikers is voor alle jaren rekening gehouden met de Mei-index 2023. Een verhoging boven de index is mogelijk. Bandbreedte beschrijft een verhoging tussen de 1% en 10%.

Prog	Programma	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
0	Bestuur en ondersteuning	Schade(vergoedingen overig)	€ 10.000	Gelet op schade-uitkeringen 2021 en 2022 zou raming niet kunnen worden verlaagd. Op basis van realisatie 2023 daar en tegen weer wel. We zouden er ook voor kunnen opteren om de raming toch structureel te verlagen en vervolgens bij de rapportages eventuele overschrijdingen te melden en alsdan daarvoor extra budget aan te vragen. De gemeente loopt dan wel meer risico, maar aangenomen mag worden dat dit wel kan worden opgevangen uit de algemene reserve.
0	Bestuur en ondersteuning	Euregio	€ 12.000	Beëindigen samenwerking met de GR Euregio.
2	Verkeer en vervoer	Verkeersveiligheid maatregelen	€ 30.000	Binnen het budget verkeersveiligheid is een budget van € 90k voor maatregelen in het kader van verkeersveiligheid, bovenop het standaard IBOR onderhoud. Jaarlijks worden hier uitgaven op gedaan om problemen te kunnen oplossen, maar het budget wordt niet altijd volledig besteed.
2	Divers	Ibor kwaliteitsniveau verlagen	€ 0 tot € 350.000	Met de rekenmodellen van het IBor-plan zijn scenario's door te rekenen op basis van verschillende onderhoudsniveaus. Op dit moment kennen we onderhoudsniveau B/C voor verschillende type gebieden en onderdelen (groen, grijs, riool, etc). Er zijn verschillende scenario's mogelijk om op onderdelen het onderhoudsniveau naar C te verplaatsen.
3	Economie	Opbrengst toeristenbelasting verhogen	€ 20.000 tot € 100.000	De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van de toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Conform de vastgestelde beslisnota in oktober 2021 zijn de tarieven voor toeristenbelasting met ingang van 2024 extra verhoogd naar respectievelijk € 2,00 per overnachting en € 1,00 per overnachting op een vaste standplaats. Daarnaast is met ingang van 2024 een tarief van € 2,00 per overnachting op een festival ingevoerd. Bandbreedte is weergegeven voor een verhoging van 10% tot 50%.
3	Economie	Toerisme promotie	€ 31.000	We kunnen ervoor kiezen om alle inspanningen op het gebied van toerisme te schrappen. We steken dan geen geld meer in promotie, productontwikkeling en regionale samenwerking.
3	Economie	Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen	€ 60.000	We kunnen ervoor kiezen om alle inspanningen op het gebied van toerisme te schrappen. We steken dan geen geld meer in promotie (Visit Arnhem Nijmegen, GR afspraken), productontwikkeling en regionale samenwerking.
4	Onderwijs	Passend onderwijs	€ 31.000	Beëindigen subsidies School's Cool (11k); Sociaal Medische Indicatie SMI (20k).
5	Sport, cultuur en recreatie	Cultureel maatschappelijke vorming	€ 11.308	Subsidie aan het Maaswaal College in het kader van Culturele Maatschappelijke Vorming (CMV)

Prog	Programma	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
5	Sport, cultuur en recreatie	Museum tweestromenland	€ 3.200	Beëindigen van de subsidie kan op zijn vroegst vanaf 2026, dit zou in Q1 2025 kenbaar gemaakt moeten worden. Als besluitvorming later volgt, dan schuift het invoeren van de maatregel ook op.
5	Sport, cultuur en recreatie	Museum Wijchen	€ 0 tot € 120.000	We hebben een bandbreedte opgenomen van het verlagen van de subsidie tot het beëindigen van de subsidie. Dat laatste zou leiden tot het sluiten van het museum.
5	Sport, cultuur en recreatie	Normsubsidies sport	€ 0 tot € 115.000	Normsubsidie sport (o.a. tegemoetkoming exploitatie en huur sportverenigingen binnensport (o.a. zwemverenigingen), aangepaste sportactiviteiten voor mensen met een beperking. Is geen wettelijke verplichting. De bedragen zouden verlaagd kunnen worden, tot zelfs geen subsidieverlening.
5	Sport, cultuur en recreatie	Amateurkunst	€ 60.000	Schrappen van de subsidies aan amateurkunst verenigingen.
5	Sport, cultuur en recreatie	Theater	€ 0 tot € 250.000	Beëindigen van de subsidie; de facto sluiten van het theater.
6	Sociaal domein	Preventie Meervoormekaar	€ 0 tot € 225.000	Het is mogelijk een algemene korting toe te passen op de welzijnsinstelling(en), omdat hier geen sprake is van een wettelijke taak. De vraag is wel of het wenselijk is gezien de enorme druk en verwachtingen die er bestaan om via welzijn de inzet van (zwaardere) zorg te voorkomen. Ook gezien de eisen aan sterke robuuste teams en de noodzaak tot het hebben van een sterk preventief voorliggend aanbod. Te denken valt aan een korting van 15% op de subsidie.
6	Sociaal domein	Subsidies gehandicaptenorganisaties	€ 0 tot € 19.000	Betreft subsidies aan partijen die bijdragen aan een inclusieve samenleving.
6	Sociaal domein	Mantelzorgwaardering	€ 0 tot € 100.000	Wettelijk is geregeld dat de gemeente jaarlijks haar mantelzorgers moet waarderen. De vorm hiervoor staat vrij. Dit wordt geregeld in een verordening.
6	Sociaal domein	Schuldhulpverlening	€ 18.000	Gemeente koopt extra in bij MeervoorMekaar in het kader van vroegsignalering. En geeft subsidie aan Schuldhulpmaatje.
6	Sociaal domein	Subsidies ouderenorganisaties	€ 0 tot € 33.000	Betreft subsidies van ouderenorganisaties zoals KBO.

Prog	Programma	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
7	Volksgezondheid en milieu	Lokaal budget duurzaamheid	€ 100.000	Van het rijk ontvangen we tot en met 2025 extra middelen, dit betreft CDOKE-gelden en SPUK-middelen. Daarnaast beschikken we in onze begroting over structurele programmagelden voor duurzaamheid. In totaal is het budget over 2023 tot en met 2025 ca. 1 mln. De verwachting is dat het rijk ook na 2026 middelen beschikbaar stelt, maar dit is nog niet vastgelegd. Vooralsnog merken we dat er in 2022 en 2023 een onderbesteding op dit budget aanwezig is. Dit heeft te maken met een opstartperiode om projecten op te starten en capaciteit te organiseren.
8	Wonen en bouwen	Leges Omgevingsvergunning Wijchen	€ 175.000	Verhoging van het tarief. Dit moet nog verder worden uitgewerkt en is ook afhankelijk van de kostendekkendheid, deze mag niet boven de 100% uitkomen.
	Divers	Takendiscussie Gemeenschappelijke regelingen	PM	Gemeenschappelijke regelingen de opdracht geven een lijst met oplossingsrichtingen voor hun taken uit te werken, waarbij analoog aan de Wijchense werkwijze, eerst gekeken wordt naar beschikbare ruimte (lucht) in de begroting. Om vervolgens in beeld te brengen wat het kan opleveren om niet of in mindere mate bepaalde taken uit te voeren.

17. Samenvatting begrotingswijziging per programma

In onderstaande tabel zijn alle wijzigingen ten opzichte van de primitieve begroting 2024 per programma weergegeven. Bij iedere wijziging staat de verwijzing naar het raadsbesluit of de locatie in deze Perspectiefnota weergegeven. (Min is voordeel).

(Bedragen x € 1.000)

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
0	Primitieve begroting 2024	-76.351	-80.428	-76.558	-79.252	-81.863
0	Budgetoverhevelingen 2023-2024	-1.803	0	0	0	0
0	4.01 Meicirculaire	-1.080	14	-1.841	-2.252	-2.833
0	4.01 Prijsindexatie	0	-32	220	802	1.507
0	4.06 Gemeenschappelijke regelingen	0	1657	1673	1673	1673
0	4.10 OZB inkomsten	0	-150	-160	-192	-214
0	4.10 Kapitaallasten	-13	43	42	42	110
0	4.11 structurele budgetmutaties	3	50	50	50	50
0	4.11 Stofkam	0	-117	-117	-117	-117
0	4.12 structureel nieuw beleid	140	224	214	204	116
0	5 incidenteel programmarapportage	121	0	0	0	0
0	5 Incidentele mutaties	11	463	140	125	-3
0	5 Incidenteel nieuw beleid	225	0	61	61	0
0	Inzet algemene reserve	0	-820	0	0	0
TOTAAL PROGRAMMA 0		-78.747	-79.096	-76.276	-78.856	-81.574
1	Primitieve begroting 2024	4.194	4.342	4.477	4.593	4.745
1	Budgetoverhevelingen 2023-2024	30	0	0	0	0
1	4.01 Meicirculaire	0	0	0	0	0
1	4.01 Prijsindexatie	0	-2	8	45	51
1	4.06 Gemeenschappelijke regelingen	0	86	76	56	59
1	4.11 structurele budgetmutaties	0	0	0	0	0
1	4.11 Stofkam	0	-12	-12	-12	-12
1	4.12 structureel nieuw beleid	9	18	18	18	18
1	5 incidenteel programmarapportage	24	0	0	0	0
1	5 Incidentele mutaties	0	0	0	0	0
1	5 Incidenteel nieuw beleid	-25	19	11	0	0
TOTAAL PROGRAMMA 1		4.232	4.451	4.578	4.700	4.861
2	Primitieve begroting 2024	5.395	5.596	5.767	5.933	6.156
2	Budgetoverhevelingen 2023-2024	531	0	0	0	0
2	4.01 Prijsindexatie	0	-10	-12	-10	-9
2	4.10 Kapitaallasten	-73	-44	-44	-44	-44
2	4.11 structurele budgetmutaties	0	0	0	0	0
2	4.11 Stofkam	0	-75	-75	-75	-75
2	4.12 structureel nieuw beleid	0	41	41	41	41
2	5 incidenteel programmarapportage	-1	0	0	0	0
2	5 Incidentele mutaties	0	0	0	0	0
2	5 Incidenteel nieuw beleid	369	-33	-61	-61	0
TOTAAL PROGRAMMA 2		6.221	5.475	5.616	5.784	6.069
3	Primitieve begroting 2024	391	330	360	347	363
3	Budgetoverhevelingen 2023-2024	105	0	0	0	0
3	4.01 Prijsindexatie	0	-1	-2	-1	-1
3	4.11 structurele budgetmutaties	0	57	57	57	57
3	4.11 Stofkam	0	0	0	0	0

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
3	4.12 structureel nieuw beleid	10	20	20	20	20
3	5 incidenteel programmarapportage	88	0	0	0	0
3	5 Incidentele mutaties	0	0	0	7	0
3	5 Incidenteel nieuw beleid	80	50	0	0	0
3	TOTAAL PROGRAMMA 3	674	456	435	430	439
4	Primitieve begroting 2024	3.787	3.864	5.242	5.663	5.609
4	Budgetoverhevelingen 2023-2024	-376	0	0	0	0
4	4.01 Meicirculaire	0	0	0	0	0
4	4.01 Prijsindexatie	0	-2	-2	-2	-2
4	4.10 Kapitaallasten	-82	-67	-28	-29	-31
4	4.11 structurele budgetmutaties	0	11	12	13	122
4	4.11 Stofkam	0	-108	-108	-108	-108
4	4.12 structureel nieuw beleid	0	0	0	0	0
4	5 incidenteel programmarapportage	-13	0	0	0	0
4	5 Incidentele mutaties	452	0	0	0	0
4	5 Incidenteel nieuw beleid	0	0	0	0	0
4	TOTAAL PROGRAMMA 4	3.768	3.698	5.116	5.537	5.590
5	Primitieve begroting 2024	10.151	9.903	10.136	10.255	10.595
5	Budgetoverhevelingen 2023-2024	223	0	0	0	0
5	4.01 Meicirculaire	0	0	0	0	0
5	4.10 Kapitaallasten	-37	-35	-35	-35	-120
5	4.01 Prijsindexatie	0	-21	-15	2	7
5	4.11 structurele budgetmutaties	0	404	402	416	415
5	4.11 Stofkam	0	-37	-37	-37	-37
5	4.12 structureel nieuw beleid	0	2	2	2	2
5	5 incidenteel programmarapportage	420	0	0	0	0
5	5 Incidentele mutaties	0	38	10	25	3
5	5 Incidenteel nieuw beleid	130	75	275	0	0
5	TOTAAL PROGRAMMA 5	10.887	10.329	10.738	10.628	10.865
6	Primitieve begroting 2024	48.029	47.954	48.503	49.288	50.626
6	Budgetoverhevelingen 2023-2024	871	0	0	0	0
6	Decembercirculaire	0	0	0	0	0
6	4.01 Meicirculaire	343	1.358	439	434	466
6	4.01 Prijsindexatie	0	20	42	106	116
6	4.02 BUIG	0	16	45	77	49
6	4.03 Jeugd	74	279	69	-14	-11
6	4.04 Wmo klassiek	-74	119	121	124	123
6	4.06 Gemeenschappelijke regelingen	0	485	128	-183	-323
6	4.10 Kapitaallasten	-26	15	-241	18	18
6	4.11 structurele budgetmutaties	-3	220	214	219	217
6	4.11 Stofkam	0	-194	-194	-194	-194
6	4.12 structureel nieuw beleid	0	0	0	0	0
6	5 incidenteel programmarapportage	-450	0	0	0	0
6	5 Incidentele mutaties	-37	37	0	0	0
6	5 Incidenteel nieuw beleid	15	0	0	0	0
6	TOTAAL PROGRAMMA 6	48.742	50.309	49.126	49.875	51.087
7	Primitieve begroting 2024	2.669	2.743	2.757	2.830	3.311
7	Budgetoverhevelingen 2023-2024	200	0	0	0	0
7	4.01 Prijsindexatie	0	-4	-12	4	2
7	4.06 Gemeenschappelijke regelingen	0	156	119	86	44
7	4.10 Kapitaallasten	0	0	0	0	0

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
7	4.11 structurele budgetmutaties	0	0	0	0	0
7	4.11 Stofkam	0	-18	-18	-18	-18
7	4.12 structureel nieuw beleid	-110	-110	-110	-110	0
7	5 incidenteel programmarapportage	-114	0	0	0	0
7	5 Incidentele mutaties	11	0	0	0	0
7	5 Incidenteel nieuw beleid	0	0	0	0	0
7	TOTAAL PROGRAMMA 7	2.656	2.767	2.736	2.792	3.339
8	Primitieve begroting 2024	1.802	1.627	875	1.217	2.043
8	Budgetoverhevelingen 2023-2024	219	0	0	0	0
8	4.01 Meicirculaire	167	0	0	0	0
8	4.01 Prijsindexatie	0	-1	-1	-1	-1
8	4.10 Kapitaallasten	0	0	0	0	0
8	4.11 structurele budgetmutaties	0	16	16	16	16
8	4.11 Stofkam	0	-26	-26	-26	-26
8	4.12 structureel nieuw beleid	0	0	0	0	0
8	5 incidenteel programmarapportage	-881	0	0	0	0
8	5 Incidentele mutaties	15	-355	-217	-217	0
8	5 Incidenteel nieuw beleid	25	50	40	30	0
8	5 bouwgrond	-29	262	355	749	-5
8	TOTAAL PROGRAMMA 8	1.317	1.573	1.042	1.768	2.027
	Afronding	1	-1		-1	
	TOTAAL PERSPECTIEFNOTA	-249	-39	3.110	2.655	2.704

